



UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de handelswetenschappen

Masterthesis

De evolutie van accountancy naar een analytische en adviserende rol en de mogelijke aanpassingen in het hoger onderwijs

Dilaria DAmbrosio

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de handelswetenschappen, afstudeerrichting accountancy, financiering en fiscaliteit

PROMOTOR :

dr. Maren FORIER



UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be
Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2024
2025



Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de handelswetenschappen

Masterthesis

De evolutie van accountancy naar een analytische en adviserende rol en de mogelijke aanpassingen in het hoger onderwijs

Dilaria DAmbrosio

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de handelswetenschappen, afstudeerrichting accountancy, financiering en fiscaliteit

PROMOTOR :

dr. Maren FORIER

Woord vooraf

Met deze masterproef sluit ik mijn opleiding handelswetenschappen aan de UHasselt af. Het afgelopen jaar heb ik me verdiept in een thema dat zowel de accountancysector als het hoger onderwijs in beweging zet: de evolutie van accountancy naar een analytische en adviserende rol en de mogelijke aanpassingen in het hoger onderwijs.

De aanleiding voor deze masterproef ligt in mijn overtuiging dat de verschuiving van de traditionele boekhoudkundige rol naar een meer analytische en adviserende functie een belangrijk deel van de toekomst van het accountancyberoep zal bepalen. Het afgelopen jaar heb ik me verdiept in dit thema omdat ik het boeiend vind om te onderzoeken hoe deze veranderingen het vakgebied en de opleiding vormgeven.

Graag wil ik mijn promotor, dr. Maren Forier, bedanken voor de begeleiding en de waardevolle feedback tijdens het hele proces. Daarnaast ben ik ook mijn familie en vrienden dankbaar voor hun steun en begrip. Tot slot ben ik alle respondenten bijzonder dankbaar voor hun waardevolle bijdrage aan dit onderzoek. Dankzij hun openheid en bereidheid om hun ervaringen en inzichten te delen, heb ik een genuanceerd beeld kunnen schetsen en mijn onderzoek kunnen afronden.

Ik hoop dat deze masterproef bijdraagt aan een beter inzicht in de veranderende rol van accountants en de bijbehorende uitdagingen voor het hoger onderwijs.

Dilaria D'Ambrosio

Beringen, juni 2024

Samenvatting

Doel en onderzoeksopzet

De digitale transformatie, die op dit moment vooral gedomineerd wordt door AI, heeft een ingrijpende invloed op de accountancysector (Ahmad, 2024). Deze masterproef onderzoekt hoe de rol van de accountant verandert en wat de mogelijke aanpassingen zijn in het onderwijs. Hierbij is er bijzondere aandacht voor drie pijlers. De eerste pijler gaat over de impact van de meest recente technologische evoluties, waaronder AI, op de accountancysector. De tweede pijler richt zich op de veranderende rol van de accountant door deze technologische ontwikkelingen. Ten slotte bekijkt de derde pijler de kloof die mogelijk ontstaat tussen wat het hoger onderwijs aanbiedt en wat de praktijk vereist. Het doel is om inzicht te krijgen in hoe het beroep inhoudelijk wijzigt en welke implicaties dit heeft voor de opleiding van toekomstige accountants en het onderwijs.

Om hierop een diepgaand antwoord te formuleren, wordt gekozen voor een kwalitatieve studie volgens de principes van de Grounded Theory. Via semigestructureerde interviews met acht zorgvuldig geselecteerde experts, zowel uit de praktijk als het onderwijs, wordt diepgaande, ervaringsgerichte data verzameld. Hiervoor worden vier accountants en vier onderwijsprofessionals verbonden aan een accountancyopleiding geïnterviewd. Enkele respondenten combineren beide perspectieven, wat het mogelijk maakt om de overgang te maken tussen de opleiding en beroepspraktijk. Deze respondenten worden systematisch geanalyseerd in drie fasen: open, axiale en selectieve codering. Het onderzoek biedt inzicht in hoe technologie fundamentele verschuivingen veroorzaakt binnen het vakgebied en legt bloot waar het onderwijs momenteel tekortschiet. Daarmee levert deze studie niet alleen een academische bijdrage, maar ook een concreet aanknopingspunt voor curriculumontwikkeling en beleidsvorming.

Resultaten

De recente technologische evoluties, waaronder de opkomst van AI, heeft een aanzienlijke impact op de accountancysector. Uit dit onderzoek blijkt dat AI steeds meer wordt geïntegreerd, maar de mate waarin verschilt per kantoor en is afhankelijk van technologische volwassenheid en beschikbare middelen. De literatuur bevestigt dat AI veel potentieel biedt om repetitieve taken te automatiseren en waardevolle inzichten te genereren via data-analyse (Emetaram & Uchime, 2021; Guo, 2019). AI kan grote hoeveelheden data verwerken, patronen herkennen en accountants ondersteunen in besluitvorming. Toch blijkt dat de huidige toepassingen zich nog vooral beperken tot administratieve taken zoals gegevensinvoer, factuurverwerking en standaardboekingen en dat de ontwikkelingen rond AI zich slechts in de beginfase bevinden.

De resultaten tonen aan dat AI accountants toelaat repetitief werk te automatiseren, waardoor zij meer tijd hebben voor diepgaandere analyses en adviesverlening. Dit ligt aan de basis van de rolverandering van de accountant. Dit versterkt de adviesrol en maakt het beroep strategischer en aantrekkelijker. De literatuur wijst erop dat AI een verschuiving mogelijk maakt van transactionele taken naar meer activiteiten die waarde creëren zoals business development (Emetaram & Uchime, 2021). Ook de interviews bevestigen deze trend. Respondenten gebruiken de tijdswinst door AI om meer strategisch advies te geven en klanten te ondersteunen bij kostendalingen en omzetverhoging. Zo wordt de rol van de accountant niet bedreigd door AI, maar juist verrijkt.

Deze transformatie vraagt om een andere set vaardigheden. De literatuur benadrukt dat technologische competenties onmisbaar zijn om als accountant competitief te blijven (Mircea et al., 2022). Respondenten bevestigen dat digitale geletterdheid een essentiële vaardigheid wordt. Accountants moeten begrijpen hoe softwareprocessen verlopen en hoe ze AI-resultaten kunnen controleren en interpreteren. Tegelijkertijd blijft boekhoudkundige expertise belangrijk. AI kan veel data verwerken, maar de interpretatie ervan vraagt nog steeds menselijke kennis en ervaring, zeker bij complexe dossiers. Dit komt overeen met de vaststelling van Stancu et al. (2021) dat AI ruimte creëert voor strategische taken, maar geen vervanging is voor kernkennis van het vak (Stancu & Dutescu, 2021). Naast technische skills zijn soft skills belangrijker dan ooit. De literatuur wijst op communicatie, empathie en samenwerking als cruciale vaardigheden voor de accountant (Ramlall & Ramlall, 2014). De interviews bevestigen dit. Accountants zien klantgerichtheid en communicatieve vaardigheden als noodzakelijk om AI-output te vertalen naar bruikbare adviezen.

De sector kampt bovendien met een groeiend tekort aan accountants, zoals ook uit de literatuur blijkt (Hann, Yang, & Zheng, 2024). De vraag naar gekwalificeerd personeel overstijgt het aanbod. De interviews bevestigen dat het beroep accountant een knelpuntberoep is en dat dit tekort een reële uitdaging vormt voor veel kantoren. Tegelijkertijd blijkt uit het onderzoek dat de technologische evoluties, zoals AI, een mogelijke oplossing kunnen bieden voor deze krapte. Door repetitieve taken te automatiseren en efficiënter te werken, kunnen accountants zich concentreren op meer strategische en klantgerichte taken, waardoor het beroep aantrekkelijker wordt en de werkdruk kan worden verlicht.

De veranderende rol van de accountant vraagt om een aangepaste opleiding in het hoger onderwijs. Zowel de literatuur als de interviews wijzen op een duidelijke kloof tussen het accountancyonderwijs en de praktijk. Onderzoekers benadrukken dat het huidige curriculum onvoldoende inspeelt op technologische ontwikkelingen (Apostolou et al., 2019). Hierdoor worden studenten onvoldoende voorbereid op de digitale realiteit van het beroep en leren zij niet om technologieën zoals AI en boekhoudsoftware op een geïntegreerde manier toe te passen. Het is echter wel zo dat het onderwijs geconfronteerd wordt met enkele uitdagingen die maken dat het moeilijk is om deze kloof te verkleinen. Het onderwijs kampt bovendien met uitdagingen, waaronder beperkte budgetten, waardoor het lastig is om de kloof met de praktijk te overbruggen.

Daarnaast blijkt uit zowel de literatuur als de interviews dat soft skills, zoals communicatie en samenwerking, belangrijker worden door de digitalisering (Dolce et al., 2020). Toch krijgen deze vaardigheden in het huidige curriculum vaak te weinig aandacht. Respondenten pleiten voor een meer samenhangende aanpak waarbij soft skills niet alleen in aparte vakken, maar ook via praktijkopdrachten en groepswork worden versterkt. Een geïntegreerde benadering waarin zowel technologische als sociale vaardigheden een vaste plaats krijgen, is volgens zowel literatuur als praktijk cruciaal om de kloof tussen opleiding en werkveld te verkleinen.

Opvallend is het verschil in perceptie over AI als bedreiging of kans. De literatuur wijst op het risico dat studenten afhaken uit vrees voor automatisering (Murray, 2024). De interviews schetsen een genuanceerder beeld. Hoewel sommigen AI nog als bedreiging zien, benadrukken veel respondenten dat AI juist een hefboom kan zijn om het beroep aantrekkelijker en strategischer te maken. AI verandert de rol van accountant, waardoor accountants zich kunnen concentreren op advies en analyses, wat de job interessanter maakt. Dit perspectief, waarin AI een oplossing biedt voor zowel werkdruk als aantrekkelijkheid van het beroep, krijgt in de literatuur minder aandacht.

Kortom, de accountancysector bevindt zich in een transitie waarin AI een cruciale rol speelt. Deze technologie verandert de rol van de accountant en vereist nieuwe vaardigheden, waarbij het hoger onderwijs een belangrijke partner is om toekomstige accountants optimaal voor te bereiden op deze evolutie. Om toekomstige accountants goed voor te bereiden, is een modern en praktijkgericht curriculum nodig dat zowel technologische als soft skills integreert en studenten klaarstoomt voor een mensgerichte en strategische rol in groeiende digitale werkomgeving.

Beperkingen

Hoewel dit onderzoek waardevolle inzichten biedt over de veranderende rol van de accountant, zijn er enkele belangrijke beperkingen die in overweging moeten worden genomen. Omdat alle interviews alleen in België zijn afgenomen, kunnen de resultaten beïnvloed worden door specifieke factoren zoals technologische infrastructuur, culturele bereidheid om nieuwe technologie te omarmen en lokale regelgeving. Deze aspecten kunnen sterk verschillen in andere landen, waardoor de bevindingen niet zomaar internationaal toepasbaar zijn. Het is daarom belangrijk om voorzichtig te zijn bij het toepassen van de resultaten op andere markten en om rekening te houden met deze contextuele verschillen bij de interpretatie en implementatie van de bevindingen.

Daarnaast bevinden we ons nog in de vroege fasen van AI-integratie in de sector. Dit betekent dat de technologische toepassingen in veel kantoren nog niet volledig zijn doorgevoerd, en de mate van adoptie sterk varieert. Dit heeft als gevolg dat de bevindingen soms gericht zijn op mogelijkheden en verwachtingen in plaats van op geactualiseerde, concrete toepassingen, wat het lastig maakt om de daadwerkelijke langetermijnpact van AI te beoordelen. De effecten van AI op de sector zijn dan ook grotendeels hypothetisch.

Tot slot is het onderzoek sterk gericht op de huidige situatie. Hoewel dit waardevolle inzichten biedt in de stand van zaken, blijft de vraag hoe AI zich op middellange en lange termijn zal ontwikkelen onbeantwoord. Toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op scenario-analyses die niet alleen de korte termijn, maar ook de structurele veranderingen die AI met zich mee kan brengen, in kaart brengen.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	1
Samenvatting	2
1 Inleiding	7
2 Literatuurstudie	9
2.1 Technologische transformatie van de accountancy sector	9
2.1.1 Belangrijkste historische transformaties	9
2.1.2 Recente technologische evoluties in de accountancy sector	10
2.2 De aanwezigheid van AI in de sector	11
2.2.1 AI in accountancy	11
2.2.2 Toepassingen en voordelen van AI in accountancy	12
2.3 Impact van technologie op accountants	13
2.3.1 Nieuwe rol van accountant	13
2.3.2 Krapte op de arbeidsmarkt	14
2.3.3 Technische vaardigheden voor accountants	14
2.3.4 Soft skills voor accountants	15
2.3.5 Managementvaardigheden voor accountants	16
2.4 Onderwijsaanpassingen voor de toekomstige accountant	16
2.4.1 Tekortkomingen in het huidige onderwijsmodel	16
2.4.2 Integratie van technologie en nieuwe vaardigheden in het onderwijs	17
3 Proposities	19
3.1 Patroon 1: De aanwezigheid van AI in de sector	19
3.2 Patroon 2: De veranderende rol van de accountant vereist nieuwe technische en soft skills	19
3.3 Patroon 3: De rol van het onderwijs in het voorbereiden van accountants op technologische transformatie	20
4 Methodologie	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Dataverzameling en analyse	22
4.3 Het codeerproces	23
5 Resultaten	25
5.1 Aanwezigheid van AI in de accountancy sector	25
5.1.1 De voordelen en uitdagingen van AI binnen accountancy	25
5.1.2 Grootte van de accountancykantoren en de impact van AI	26
5.2 De veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden	28
5.2.1 Van uitvoerende naar adviserende rol	28
5.2.2 Veranderende taakinhoud	30
5.2.3 Krapte op de arbeidsmarkt	31

5.2.4	Nieuwe technische vaardigheden.....	32
5.2.5	Belang van soft skills.....	34
5.3	Kloof tussen het hoger onderwijs en de praktijk	36
5.3.1	Vorbereiding op technische vaardigheden.....	36
5.3.2	Focus op soft skills en adviesvaardigheden in het curriculum.....	38
5.3.3	Belang van praktijkervaring	39
5.3.4	Uitdagingen voor het onderwijs	40
6	Discussie.....	42
7	Beperkingen en aanbeveling voor toekomstig onderzoek	45
8	Conclusie.....	47
	Literatuurlijst.....	49
	Bijlagen	52

1 Inleiding

Het accountancyberoep bevindt zich al decennialang in een diepgaande wereldwijde transformatie, voornamelijk aangedreven door de snelle technologische vooruitgang. In het verleden werd de functie van de accountant hoofdzakelijk gekenmerkt door manuele verwerking van financiële gegevens en administratieve controle. Door de opkomst van digitale technologieën is deze taakhoud aanzienlijk gewijzigd. Technologische toepassingen nemen vandaag een centrale plaats in binnen de dagelijkse werking van de accountant (Chukwuani & Egiyi, 2020). De opkomst van gespecialiseerde software en geautomatiseerde processen heeft niet alleen gezorgd voor meer efficiëntie, maar ook voor een fundamentele verandering in de inhoud van het beroep (Bakarich & O'Brien, 2021; Jeremiah & Daferighe, 2019).

Die technologische evolutie is geen nieuw fenomeen binnen de accountancy sector. Doorheen de geschiedenis hebben innovaties telkens geleid tot belangrijke verschuivingen binnen de sector. De invoering van de dubbele boekhouding in de renaissance staat bekend als een kantelmoment dat het denken over financiële verantwoording grondig heeft veranderd (Ihenyen & Robert, 2023). Vandaag lijkt zich een gelijkaardig omslagpunt voor te doen. Technologieën zoals AI worden op grote schaal geïntegreerd in financiële processen. Repetitieve taken zoals gegevensinvoer, reconciliatie en standaardrapportering worden hierdoor steeds vaker geautomatiseerd (Jędrzejka, 2019; Jeremiah & Daferighe, 2019).

Deze technologische ontwikkelingen hebben grote gevolgen voor de professionele rol van de accountant. De focus verschuift van uitvoerend naar adviserend werk. Van accountants wordt niet langer enkel verwacht dat ze cijfers correct verwerken, maar ook dat ze deze analyseren, interpreteren en omzetten in bruikbare managementinformatie (Guo, 2019). Dat vraagt om andere vaardigheden. Technische kennis blijft belangrijk, maar volstaat niet langer. Vandaag is er ook nood aan kritisch denkvermogen, communicatieve vaardigheden, data-inzicht en technologische competentie (Aldredge, Rogers, & Smith, 2021).

Deze verandering beperkt zich niet tot de werkvloer, maar stelt ook het hoger onderwijs voor grote uitdagingen. Accountancyopleidingen zijn traditioneel sterk gericht op boekhoudkundige en fiscale basiskennis. Die inhoud blijft essentieel, maar vormt geen voldoende basis meer om afgestudeerden voor te bereiden op de complexe en digitale realiteit van het beroep. De verwachtingen vanuit de praktijk zijn veranderd. Werkgevers verwachten dat jonge accountants niet alleen technisch onderlegd zijn, maar ook vlot kunnen omgaan met data, strategisch kunnen meedenken en flexibel inspelen op digitale ontwikkelingen (Emetaram & Uchime, 2021).

Hoewel de nood aan curriculumvernieuwing vaak wordt aangestipt in de literatuur, blijft veel onduidelijk over hoe het hoger onderwijs zich concreet kan of moet aanpassen. Uit bestaande studies blijkt dat curricula vaak slechts beperkt inspelen op de verschuiving in het beroepsprofiel (Aldredge et al., 2021). Er lijkt sprake van een groeiende kloof tussen wat studenten aanleren tijdens hun opleiding en wat het werkveld van hen verwacht. Zonder ingrijpen dreigt deze kloof verder te groeien, met als gevolg dat afgestudeerden onvoldoende voorbereid zijn op hun toekomstige rol en organisaties extra middelen moeten inzetten om hen bij te scholen.

Wat daarbij opvalt, is dat de literatuur het grotendeels eens is over het feit dát de rol van de accountant verandert. Het blijft onduidelijk *hoe* deze verandering zich concreet manifesteert. Veel studies blijven beperkt tot algemene vaststellingen, zonder diepgaand in te gaan op de specifieke taken die veranderen, de nieuwe vaardigheden die vereist zijn, en de implicaties daarvan voor het hoger onderwijs. Deze vaagheid creëert een kenniskloof die het moeilijk maakt voor onderwijsinstellingen om hun curricula effectief af te stemmen op de evoluerende beroepspraktijk. Ook werkgevers ondervinden hinder van deze onduidelijkheid, omdat het moeilijk is om realistische verwachtingen te formuleren voor startende professionals. Precies deze lacune in de bestaande literatuur vormt de aanleiding voor deze masterproef.

Deze masterproef speelt in op die kloof. Het doel is om te onderzoeken hoe de rol van de accountant verandert onder invloed van digitalisering en automatisering, en hoe opleidingen in het hoger onderwijs zich hierop kunnen afstemmen. Centraal staat de vraag:

'Hoe verandert de rol van de accountant onder invloed van technologische evoluties, en de mogelijke aanpassingen in het hoger onderwijs?'

Om die vraag te beantwoorden werd gekozen voor een kwalitatieve aanpak. Er werden semigestructureerde interviews afgenomen met twee groepen respondenten. De eerste groep bestaat uit vier accountants uit verschillende organisatiecontexten, waaronder een kmo, een big Four-kantoor en een klein accountancykantoor. De tweede groep bestaat uit vier onderwijsprofessionals die verantwoordelijk zijn voor de inhoud en actualisering van accountancyopleidingen aan Vlaamse hogescholen en universiteiten.

De analyse van deze thematiek verloopt in drie opeenvolgende fasen die inhoudelijk nauw met elkaar verbonden zijn. In het eerste deel wordt de impact van digitalisering op de accountancy sector onderzocht, waarbij technologieën zoals AI een sleutelrol spelen. Vervolgens wordt in het tweede deel ingegaan op hoe deze digitalisering de rol van de accountant verandert, met specifieke aandacht voor de evolutie van taken en de vereiste competenties. Het derde deel bouwt daarop voort en legt de focus op het hoger onderwijs, waar bekeken wordt in welke mate de bestaande curricula afgestemd zijn op deze nieuwe realiteit. Deze opbouw laat toe om het verband tussen technologische transformatie, professionele rolverandering en onderwijsontwikkeling op een geïntegreerde manier te analyseren.

2 Literatuurstudie

2.1 Technologische transformatie van de accountancy sector

2.1.1 Belangrijkste historische transformaties

De accountancy sector heeft door de jaren heen een ingrijpende transformatie ondergaan en blijft zich tot op de dag van vandaag sterk ontwikkelen. Deze veranderingen worden gedreven door een voortdurend veranderende omgeving en de impact daarvan op het vakgebied. Het is daarom van cruciaal belang om de historische evolutie van accountancy in kaart te brengen. Dit biedt niet alleen waardevol inzicht in het verleden, maar helpt ook om toekomstige invloeden te herkennen en zo de verdere ontwikkeling van de accountancy sector beter te begrijpen en te voorspellen (Ihenyen & Robert, 2023).

Een van de meest invloedrijke innovaties binnen deze evolutie was de introductie van een gestructureerd systeem om financiële transacties nauwkeurig vast te leggen en te controleren (Sweere, 1999), beter bekend als het dubbel boekhoudsysteem. De ontwikkeling van het dubbel boekhoudsysteem door Luca Pacioli in 1494 markeert een cruciaal moment in de geschiedenis van de accountancy. Pacioli's werk, gedetailleerd in zijn *Summa de Arithmetica*, bood een systematische methode voor het vastleggen van debet- en credittransacties. Dit systeem werd geadopteerd in commerciële praktijken en verder verfijnd door theoretici in heel Europa (Cîndea, Cîndea, Ciurariu, Trifu, & Durdureanu, 2011). Zijn methode legde niet alleen de basis voor de modernisering van boekhoudkundige technieken, maar beïnvloedde ook de manier waarop transacties werden vastgelegd en gecontroleerd. Deze historische innovatie benadrukt hoe vroege theoretische bijdragen fundamenteel waren voor praktische verbeteringen, een proces dat verder werd ondersteund door de groeiende vraag naar meer gestandaardiseerde en betrouwbare boekhoudsystemen in de loop der tijd (Mircea et al., 2022).

In de 19e eeuw leidde de industriële revolutie tot de opkomst van nieuwe technologieën en methoden die accountants hielpen om grotere hoeveelheden financiële gegevens efficiënt te verwerken. Mircea et al. (2022) geven aan hoe technologische innovaties zoals mechanische rekenmachines en later computers routinetaken zoals het berekenen en rapporteren van gegevens vergemakkelijkten, wat accountants in staat stelde zich te concentreren op strategische en analytische taken. Deze periode markeerde een verschuiving van de traditionele administratieve rol van accountants naar een meer adviserende en controlefunctie binnen bedrijven. Mircea et al. (2022) benadrukken dat de technologie niet alleen de efficiëntie van boekhoudprocessen verbeterde, maar ook de rol van de accountant transformeerde van administratief naar strategisch advies (Mircea et al., 2022).

De invloed van professionele organisaties kwam eveneens naar voren in de 20e eeuw, toen de globalisering van economieën leidde tot de oprichting van het *International Accounting Standards Committee* (IASC), dat zorgde voor de standaardisatie van boekhoudpraktijken op wereldschaal. Het International Accounting Standards Committee (IASC) werd in 1973 opgericht met als doel de wereldwijde harmonisatie van boekhoudstandaarden te bevorderen. De organisatie ontwikkelde International Accounting Standards (IAS) om een uniforme basis voor financiële verslaglegging te creëren. In 2001 werd het IASC omgevormd tot de International Accounting Standards Board (IASB), dat nu verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en implementatie van International Financial Reporting Standards (IFRS) (Zeff, 2012). De oprichting van de IASC was een reactie op de behoefte aan consistente en betrouwbare financiële verslaglegging wereldwijd. Ihenyen & Robert (2023) gaan verder in op de noodzaak van uniformiteit in boekhoudpraktijken op mondiaal niveau en de toepassing van internationale normen die door dergelijke organisaties als de IASC zijn vastgesteld. Zij bespreken hoe de opkomst van mondiale markten de vraag naar standaardisatie vergrootte, wat leidde tot een uniform systeem van financiële rapportage (Ihenyen & Robert, 2023).

2.1.2 Recente technologische evoluties in de accountancy sector

Volgens recent kwantitatief onderzoek markeert de 21^{ste} eeuw een nieuwe fase in de evolutie van het accountancyberoep, waarin digitalisering en technologische innovaties centraal staan. De digitalisering van accountingpraktijken, ook wel “digital accounting” genoemd, is een logisch vervolg op eerdere technologische veranderingen, maar verschilt door haar snelheid, schaal en impact. Digital accounting omvat onder andere digitale rapportering, geautomatiseerde verwerking van gegevens, en het gebruik van geavanceerde analysetools in boekhoudkundige processen. Dit onderzoek illustreert hoe technologische innovatie niet alleen processen wijzigt, maar ook nieuwe vaardigheden vereist en het onderwijs beïnvloedt (Cepêda & Monteiro, 2022).

De digitalisering van accounting wordt vooral veroorzaakt door externe invloeden zoals globalisering, technologische innovaties en de explosie van big data (Bhimani & Willcocks, 2014). Volgens Spilnyk et al. (2022) verandert het werk van accountants doordat ze zich moeten aanpassen aan nieuwe technologieën en veranderende bedrijfsprocessen. Deze technologische vooruitgang en veranderende werkwijzen zorgen ervoor dat accountants steeds meer gebruikmaken van digitale tools om hun taken efficiënter en effectiever uit te voeren (Spilnyk, Brukhanskyi, Struk, Kolesnikova, & Sokolenko, 2022).

Big data en data analytics zijn eveneens belangrijke technologische ontwikkelingen (Bhimani & Willcocks, 2014). Digitalisering stelt organisaties in staat om big data analytics te benutten (Prasetianingrum & Sonjaya, 2024). Prasetianingrum et al. (2024) stellen dat organisaties aanzienlijke voordelen kunnen behalen door grote hoeveelheden data te analyseren. Met behulp van geavanceerde analysemethoden kunnen zij patronen en verbanden ontdekken die anders onopgemerkt zouden blijven. Dit helpt hen beter inzicht te krijgen in het gedrag van consumenten, de nieuwste marktontwikkelingen en de strategische bewegingen van concurrenten (Prasetianingrum & Sonjaya, 2024).

Naast big data en data analytics is Robotic Process Automation (RPA) een andere belangrijke technologische innovatie die de accountancy sector beïnvloedt. Robotic Process Automation (RPA) is een automatisatietechnologie die de accountancy sector beïnvloedt door routinematige, repetitieve en regelgebaseerde taken te automatiseren. Hierdoor verhoogt RPA de efficiëntie in de dagelijkse werking (Emetaram & Uchime, 2021). Het vermindert fouten en verhoogt de productiviteit, vooral tijdens drukke periodes zoals kwartaal- en jaarafsluitingen (Fernandez & Aman, 2018; Jędrzejka, 2019). De Big 4-bedrijven lopen al voorop in de implementatie van RPA (Bakarich & O'Brien, 2021). Toch vereist RPA voortdurende monitoring en beveiliging, wat de totale kosten kan verhogen (Eulerich et al., 2024). Daarnaast brengt het gebrek aan uitgebreide regelgeving risico's met zich mee, zoals foutieve transacties en mogelijke schendingen van wettelijke voorschriften (Jędrzejka, 2019).

Tot slot is de meest recente digital evolutie de opkomst van AI. Er is geen eenduidige definitie van AI als concept, aangezien het op verschillende manieren kan worden geïnterpreteerd afhankelijk van de context. Toegepast op de accountancy sector kan AI het beste worden omschreven als een geavanceerd systeem dat in staat is om externe gegevens te verzamelen en te analyseren. Het systeem heeft niet alleen het vermogen om patronen en inzichten uit deze gegevens te herkennen, maar ook om hiervan te leren en de opgedane kennis toe te passen. Dit stelt AI in staat om specifieke taken en doelstellingen te vervullen, zoals het automatiseren van routinematige processen, het verbeteren van de nauwkeurigheid van financiële analyses of het ondersteunen van besluitvormingsprocessen binnen de accountancy (Hasan, 2021).

2.2 De aanwezigheid van AI in de sector

2.2.1 AI in accountancy

De accountancy sector ondergaat momenteel een omvangrijke transformatie, grotendeels aangewakkerd door de opkomst van AI (Guo, 2019). Deze technologische ontwikkeling omtrent AI binnen de accountancy richt zich voornamelijk op het automatiseren van bedrijfsprocessen en het verkrijgen van inzichten via data-analyse. De concrete impact van deze technologieën op de sector komt vooral tot uiting in het vermogen om op hoge snelheid grote hoeveelheden data en documenten door te nemen en te verwerken, waardoor afwijkingen, terugkerende patronen en relevante sleutelwoorden efficiënt kunnen worden geïdentificeerd. Om te onderzoeken hoe AI-technologieën worden gebruikt en hoe ze worden ervaren, deden Bakarich & O'Brien (2021) een enquête onder professionals in de openbare accountancy. Uit de resultaten bleek dat AI nog niet veel wordt toegepast door accountants of hun klanten, en dat er weinig training beschikbaar is. Toch verwachten de meeste respondenten dat AI hun werk de komende vijf jaar flink zal veranderen. Waarom verwachten professionals deze impact? Omdat zij het potentieel van de technologieën erkennen om routineprocessen te stroomlijnen en om inzichten te genereren die voorheen moeilijk of tijdrovend waren om te verkrijgen. Hoewel de grootschalige toepassing van AI in de accountancy zich momenteel nog in een beginstadium bevindt, zijn er duidelijke aanwijzingen dat aanzienlijke veranderingen aanstaande zijn. AI zal naar verwachting een cruciale rol vervullen in de verdere ontwikkeling en professionalisering van de sector (Bakarich & O'Brien, 2021).

2.2.2 Toepassingen en voordelen van AI in accountancy

Het gebruik van AI-software, zoals expert systemen, maakt het mogelijk om routinematige taken, zoals gegevensinvoer en eenvoudige berekeningen, volledig te automatiseren, waardoor menselijke tussenkomst in repetitieve processen drastisch wordt verminderd (Bakarich & O'Brien, 2021; Guo, 2019). Expert systemen zijn een specifieke vorm van AI die ontwikkeld is om te functioneren als een virtuele menselijke expert op een bepaald gebied. Ze zijn ontworpen om accountants te adviseren over uiteenlopende vraagstukken en om te ondersteunen bij besluitvorming, waarbij ze een niveau van expertise bereiken dat vergelijkbaar kan zijn met of zelfs menselijke experts kan vervangen bij specifieke taken (Emetaram & Uchime, 2021).

Deze technologie biedt ook mogelijkheden om processen te stroomlijnen (Emetaram & Uchime, 2021). Dit draagt bij aan een aanzienlijke vermindering van fouten en vermindert de kans op manipulatie van gegevens (Bakarich & O'Brien, 2021). Daarnaast zorgen automatiseringsfuncties ervoor dat repetitieve, handmatige taken efficiënter en nauwkeuriger kunnen worden uitgevoerd, waardoor de algehele productiviteit en betrouwbaarheid van boekhoudkundige processen toeneemt (Emetaram & Uchime, 2021).

Bovendien biedt AI geavanceerde analysemogelijkheden, waarmee grote hoeveelheden data snel kunnen worden verwerkt en geanalyseerd. Dit stelt accountants in staat om voorspellende analyses uit te voeren, trends in financiële gegevens te identificeren en beter geïnformeerde beslissingen te nemen. De ongeëvenaarde snelheid, efficiëntie en nauwkeurigheid van AI bij het verwerken van financiële gegevens dragen bij aan aanzienlijke tijdsbesparing en een verbeterde foutreductie, wat vooral belangrijk is bij het gebruik van spreadsheets die de kans op fouten vergroten (Emetaram & Uchime, 2021). Deze toepassingen verhogen de efficiëntie en effectiviteit van boekhoudkundige processen binnen accountancykantoren aanzienlijk (Guo, 2019; Hasan, 2021).

Hoewel AI een veelbelovende technologie is, bevindt het gebruik ervan in de accountancysector zich nog in een relatief vroeg stadium, waardoor de effecten op de dagelijkse praktijk nog volop in ontwikkeling zijn (Emetaram & Uchime, 2021). Uiteindelijk zorgt de implementatie en het onderhoud van AI ervoor dat bedrijven kosten kunnen verlagen en tegelijkertijd waarde kunnen creëren binnen de sector. Door het verleggen van de focus van repetitieve taken naar meer strategische activiteiten, biedt AI een aanzienlijk concurrentievoordeel aan bedrijven in een steeds competitievere markt (Hasan, 2021).

2.3 Impact van technologie op accountants

2.3.1 Nieuwe rol van accountant

De digitale transformatie, met AI als een van de drijvende krachten, betekent niet alleen een technologische vooruitgang, maar zorgt er ook voor dat accountants hun rol opnieuw moeten vormgeven (Latifah, Setiyani, Arief, & Susilowati, 2023). Hun taken verschuiven van vooral administratief werk naar een meer strategische en adviserende functie, waarin ze een actieve bijdrage leveren aan de bedrijfsvoering en besluitvorming. Concreet betekent die rolverandering dat de traditionele boekhouder evolueert naar een strategische partner binnen organisaties. Deze transformatie wordt voor een groot deel aangedreven door de digitalisering en de steeds complexer wordende bedrijfsomgeving. Tegenwoordig wordt van accountants verwacht dat zij niet alleen financiële informatie verstrekken, maar ook actief bijdragen aan strategische beslissingen en de algehele bedrijfsontwikkeling (Emetaram & Uchime, 2021). Het is essentieel dat de accountant zijn of haar rol optimaal kan vervullen door de nieuwste technologieën te omarmen en over de benodigde kennis en vaardigheden te beschikken (Mircea et al., 2022). Het toepassen van automatiseringstechnologie, zoals Robotic Process Automation (RPA), maakt werkstromen efficiënter, verbetert de werkprecisie en biedt flexibiliteit, waardoor accountants in staat zijn zich meer te richten op strategische aspecten van hun werk (Fernandez & Aman, 2018).

Daarnaast wordt steeds duidelijker dat accountants een breder scala aan verantwoordelijkheden dragen. Naast traditionele taken, zoals financiële verslaglegging, zijn zij nu ook betrokken bij risicomanagement, ethische vraagstukken en het waarborgen van transparantie in financiële rapportages (Guo, 2019). Deze uitbreiding van verantwoordelijkheden vereist een combinatie van zowel technische als niet-technische vaardigheden, waaronder analytisch vermogen, communicatie en leiderschap (Mircea et al., 2022). De International Federation of Accountants (IFAC) heeft de evolutie van de rol van de accountant en de verantwoordelijkheden verder uitgewerkt in het document *Information Technology for Professional Accountants* (2006a). Hierin wordt uiteengezet dat accountants verschillende rollen vervullen, zoals het gebruik van informatiesystemen als financieel manager of belastingadviseur (Damasiotis, Trivellas, Santouridis, Nikolopoulos, & Tsifora, 2015).

In reactie op deze veranderingen verschuift de rol van de accountant steeds meer van traditionele financiële boekhouding naar een breder strategisch managementaccountant. In moderne bedrijfsvoering speelt de accountant een belangrijke rol in de strategische besluitvorming en het optimaliseren van bedrijfsprocessen. Om deze rol succesvol te vervullen, moeten accountants niet alleen hun technische kennis blijven uitbreiden, maar ook hun managementkennis intensiveren. Er wordt van hen verwacht dat zij proactief inspelen op veranderingen, zoals de integratie van AI in hun werkprocessen, en zich aanpassen aan de dynamische vereisten van hun vakgebied (Guo, 2019).

2.3.2 Krapte op de arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt binnen de accountancy sector is de afgelopen jaren steeds zichtbaarder geworden. Kwantitatief onderzoek van Hann et al. (2024) naar dit tekort bij accountancykantoren laat zien dat langere vacatureperiodes voor accountants samenhangen met een groter risico op zwakke interne controles. Concreet betekent dit dat organisaties vaker tekortkomingen ervaren in de systemen en processen die de nauwkeurigheid van financiële rapportages en naleving van regelgeving moeten waarborgen. Voorbeelden hiervan zijn problemen met functiescheiding, onvoldoende personeel om controles uit te voeren of een gebrek aan specifieke accountingkennis. Het onderzoek wijst erop dat hoe langer accountingvacatures onvervuld blijven, hoe groter de kans op dergelijke tekortkomingen. Dit kan de kwaliteit en betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging aanzienlijk verminderen (Hann, Yang, & Zheng, 2024).

Voor accountancykantoren met beperkte middelen of die actief zijn in complex gereguleerde sectoren ondervinden hiervan extra nadeel. Deze bevindingen ondersteunen dat het tekort aan accountants niet alleen een personeelsvraagstuk is, maar ook invloed heeft op de financiële gezondheid en stabiliteit van bedrijven (Hann, Yang, & Zheng, 2024). Dit tekort aan gekwalificeerd talent wordt deels veroorzaakt door de veranderende voorkeuren van jongere generaties, die de balans tussen werk en privé belangrijker vinden en mogelijk minder interesse hebben in een carrière die vaak als veeleisend wordt ervaren. Deze trend heeft gevolgen voor de aantrekkingskracht van het beroep, wat de wervingsinspanningen bemoeilijkt (Murray, 2024).

Er is de afgelopen tien jaar een duidelijke afnemende trend zichtbaar in het aantal studenten dat een accountingdiploma behaalt, zowel op bachelor- als masterniveau. Recent kwantitatief onderzoek van Ahn et al. (2024) onderzoekt de impact van de afname van accountingafgestudeerden op het wervingsproces. Accountancykantoren proberen hun instroom van jonge accountants op peil te houden, maar dit vaak doen door minder strikte selectiecriteria te hanteren. Dit leidt in sommige gevallen tot een afname in de kwaliteit van financiële verslaggeving, vooral wanneer minder ervaren krachten ingezet worden in complexe of veeleisende omgevingen (Ahn, Hoitash, Hoitash, & Krause, 2024).

2.3.3 Technische vaardigheden voor accountants

In tijden van technologische innovaties en veranderingen is het voor accountants cruciaal om zich aan te passen aan nieuwe technologieën en te beschikken over sterke technische vaardigheden (Mircea et al., 2022). Vaardigheden zoals het werken met spreadsheets, grootboeksoftware, tekstverwerkingsprogramma's, stroomdiagram- en databasesoftware, en ERP-systemen zijn essentieel. Bedrijven verwachten dat accountants technologische competenties bezitten om financiële rapportage, analyse en audit efficiënt uit te voeren. Dit vereist niet alleen beheersing van bestaande technologieën, maar ook flexibiliteit en leergierigheid om nieuwe systemen te adopteren (El-Dalahmeh, 2017).

Zoals eerder vermeld heeft technologische vooruitgang zoals RPA en AI het potentieel om ongestructureerde boekhoudtaken te automatiseren. Hierdoor wordt verwacht dat accountants nieuwe systemen leren implementeren, beheren en controleren, wat kan leiden tot meer voldoening in hun werk en minder weerstand tegen technologische innovaties (Jędrzejka, 2019). Het vermogen om met deze technologieën samen te werken in plaats van erdoor vervangen te worden, benadrukt het belang van voortdurende scholing en bewustwording bij professionals. Dit is een sterk signaal dat technologische vaardigheden in de toekomst nog belangrijker zullen worden om concurrerend te blijven (Asuquo, Dan, & Effiong, 2020).

2.3.4 Soft skills voor accountants

Naast de technische vaardigheden die essentieel zijn voor accountants, wordt er in de hedendaagse werkplek steeds meer nadruk gelegd op het belang van soft skills. Vaardigheden zoals communicatie, kritisch denken en probleemoplossing zijn niet langer een bijkomstigheid, maar worden steeds meer gezien als kerncompetenties voor succes in de accountancy (Ramlall & Ramlall, 2014). Soft skills vormen de brug tussen de technologie en het menselijke aspect van het werk. In een tijd waarin veel routinematige taken worden geautomatiseerd, zijn het juist deze menselijke vaardigheden die accountants in staat stellen zich te onderscheiden van machines en softwareprogramma's. Door deze vaardigheden goed te ontwikkelen, kunnen accountants hun toegevoegde waarde blijven leveren, ondanks de opkomst van technologie (Jędrzejka, 2019).

Daarnaast kunnen soft skills ook worden beschouwd als essentiële kwaliteiten voor de persoonlijke ontwikkeling van accountants. In een steeds veranderende arbeidsmarkt, waar de nadruk ligt op inzetbaarheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid, moeten accountants zich bewust blijven van het belang van het bevorderen van interpersoonlijke vaardigheden, zoals empathie, samenwerking en zelfbewustzijn (Dolce et al., 2020).

Wanneer we specifiek kijken naar de vaardigheden die accountants nodig hebben, komen naast de eerder genoemde communicatie en probleemoplossing ook creativiteit, emotionele intelligentie en de capaciteit om effectief samen te werken naar voren. Deze vaardigheden zijn moeilijk door technologie te repliceren, waardoor de menselijke factor in deze domeinen cruciaal blijft. Het zijn juist deze eigenschappen die het verschil maken in situaties waarin technologie niet genoeg is. Daarnaast is het opmerkelijk dat de relevantie van deze soft skills zich uitbreidt naar sectoren die voorheen misschien niet direct met accountancy in verband werden gebracht. Dit wijst op de groeiende erkenning van het belang van interpersoonlijke vaardigheden in steeds meer professionele omgevingen, wat aangeeft dat accountants zich moeten blijven aanpassen en evolueren in hun rol (Jędrzejka, 2019).

2.3.5 Managementvaardigheden voor accountants

Daarnaast zorgt de voortdurende ontwikkeling van AI en andere geavanceerde technologieën binnen de accountancy sector ervoor dat accountants zich steeds meer moeten richten op het ontwikkelen van managementvaardigheden. Ze zullen niet alleen hun technische kennis moeten uitbreiden, maar zich ook moeten specialiseren in strategische en operationele aspecten van het bedrijfsbeheer. Dit stelt hen in staat om als waardevolle strategische adviseurs op te treden, die in staat zijn om managementbeslissingen te ondersteunen en te verbeteren (Guo, 2019).

2.4 Onderwijsaanpassingen voor de toekomstige accountant

2.4.1 Tekortkomingen in het huidige onderwijsmodel

De ontwikkelingen in de accountancy sector en de veranderende rol van de accountant stellen nieuwe eisen aan de vaardigheden van accountants, waarbij een balans nodig is tussen technische expertise en soft skills. Het kwantitatief onderzoek van Dolce et al. (2019) onderzocht specifiek de aansluiting tussen de percepties van afgestudeerden en de verwachtingen van bedrijven met betrekking tot de benodigde vaardigheden. Dit onderzoek toont aan dat het noodzakelijk is om het accountancyonderwijs aan te passen, zodat afgestudeerden beter zijn toegerust voor de eisen van de arbeidsmarkt. Dit vraagt om een vernieuwde benadering die zowel theoretische als praktische vaardigheden omvat, zodat toekomstige accountants kunnen floreren in een snel veranderende en complexe werkomgeving (Dolce et al., 2020).

Het huidige hoger onderwijs in accountancy vertoont verschillende tekortkomingen die de voorbereiding van toekomstige accountants op de steeds veranderende zakelijke omgeving belemmeren (Apostolou et al., 2019). Het onderzoek van Jędrzejka (2019) onderzoekt het concept van RPA, de manieren waarop het de accountancy beïnvloedt, en suggereert toekomstige onderzoeksrichtingen. Een belangrijk aspect van dit onderzoek is de focus op de transformatie van de accountancy en de veranderende vaardigheden die accountants nodig hebben. Hieruit voortvloeiend, wordt specifiek de noodzaak voor verder onderzoek naar het aanpassen van het accountancy opleidingsmodel om deze nieuwe vaardigheden te integreren onderzocht en als cruciaal punt naar voren gebracht (Jędrzejka, 2019).

Allereerst blijkt uit het onderzoek van Jędrzejka (2019) dat de huidige accountancyopleidingen onvoldoende inspeelt op de technologische veranderingen die de accountancypraktijk doordringen. Het gebrek aan integratie van technologie en data-analysevaardigheden in het curriculum wordt als een belangrijk probleem gezien. Het hoger onderwijs richt zich nog te veel op traditionele boekhoudkundige vaardigheden en laat de noodzaak voor digitale en technologische vaardigheden liggen. Dit tekort is vooral zichtbaar in omgevingen waar geavanceerde technologieën zoals AI al in gebruik zijn, maar de afgestudeerden vaak niet beschikken over de nodige technologische vaardigheden om effectief in deze omgevingen te werken (Jędrzejka, 2019).

Daarnaast wordt aangegeven dat de curricula te weinig aandacht besteden aan het ontwikkelen van soft skills, zoals communicatie, probleemoplossing en strategisch denken. De meeste opleidingen richten zich voornamelijk op technische vaardigheden, zonder voldoende te investeren in de noodzakelijke persoonlijke en organisatorische vaardigheden die essentieel zijn voor succes in de moderne bedrijfswereld (Dolce et al., 2020). Er wordt hierbij ook aangegeven dat vaardigheden

zoals zakelijke communicatie en probleemoplossing steeds belangrijker worden. In plaats van alleen technische vaardigheden zoals Excel en datavisualisatie, zouden studenten ook sterkere capaciteiten op het gebied van kritisch denken en communicatie moeten ontwikkelen (Apostolou et al., 2019).

Tot slot blijkt dat het hoger onderwijs niet adequaat reageert op de impact van automatisering en robotica op de accountancypraktijk (Jędrzejka, 2019). Terwijl repetitieve taken steeds vaker door machines worden uitgevoerd, blijven de lesmethoden vaak verouderd en houden ze onvoldoende rekening met de veranderende aard van het werk (Emetaram & Uchime, 2021). Dit wordt versterkt door het feit dat het accountingonderwijs zich in een overgangsfase bevindt, waarin de nadruk steeds meer ligt op het ontwikkelen van vaardigheden die afgestemd zijn op de 21e-eeuwse technologieën. Er wordt gepleit voor een breder curriculum dat niet alleen technische boekhoudkundige vaardigheden, maar ook digitale vaardigheden en kritisch denken omvat, wat de accountant van de toekomst beter in staat stelt om in een geautomatiseerde werkwereld te functioneren (Apostolou et al., 2019). Hierbij wordt het belang benadrukt van het ontwikkelen van flexibele onderwijsprogramma's die snel kunnen inspelen op de veranderingen in technologie en de arbeidsmarkt. Dit vraagt om een nauwe samenwerking tussen onderwijsinstellingen en de beroepspraktijk, zodat studenten niet alleen voorbereid zijn op de huidige eisen van het beroep, maar ook op de toekomstige ontwikkelingen binnen het vakgebied (Tavares, Azevedo, Marques, & Bastos, 2023).

2.4.2 Integratie van technologie en nieuwe vaardigheden in het onderwijs

Training in RPA, AI en andere technologie

De accountant van de toekomst wordt geacht te streven naar totale kwaliteitsboekhouding, waarbij hij niet alleen technische boekhoudkundige vaardigheden toepast, maar ook nieuwe technologieën omarmt. Dit vormt de klassieke uitdaging voor de toekomstige accountants. Dit perspectief vloeit voort uit een onderzoek van Asuquo et al. dat de impact van informatietechnologie op de boekhoudkundige werkzaamheden in het geglobaliseerde systeem onderzocht met behulp van een survey-methodologie. In dit kader pleit het onderzoek ervoor dat het hoger onderwijs een vak opneemt waarin informatietechnologie in relatie tot boekhouding wordt behandeld. Binnen dit vak zouden studenten leren hoe zij computers effectief kunnen inzetten voor het verwerken van boekhoudkundige gegevens (Asuquo et al., 2020).

De integratie van nieuwe technologieën zoals AI en automatisering is van belang voor de voorbereiding van studenten op de moderne beroepspraktijk. Het onderwijs moet verder evolueren en een sterkere focus leggen op het ontwikkelen van digitale vaardigheden, aangezien de moderne zakelijke omgeving steeds afhankelijker wordt van technologieën zoals deze. Het is daarom van groot belang dat de huidige curricula de digitale vaardigheden van studenten aanzienlijk versterken, zodat zij goed zijn voorbereid op de technologische eisen van de accountancy sector (Apostolou et al., 2019).

Ontwikkeling van soft skills

Naast technische boekhoudkundige vaardigheden lijkt er bij accountants een tekort te zijn aan noodzakelijke soft skills, zoals communicatie, organisatie- en managementvaardigheden. Deze vaardigheden zijn echter steeds belangrijker geworden in de moderne bedrijfsomgeving. Volgens het onderzoek van Apostolou et al. (2019) richt het onderwijs zich nog te weinig op het ontwikkelen van deze vaardigheden (Apostolou et al., 2019). Werkgevers hechten steeds meer waarde aan soft skills zoals communicatie, teamwork en probleemoplossing, naast technische vaardigheden, wat belangrijk is voor de professionele ontwikkeling van afgestudeerden (Dolce et al., 2020).

Internationale organisaties zoals CIMA benadrukken ook het belang van een balans tussen technische en soft skills. Dit geldt met name voor vaardigheden zoals communicatie, probleemoplossing en strategisch denken. De meeste opleidingen richten zich voornamelijk op technische vaardigheden, zonder voldoende te investeren in de noodzakelijke persoonlijke en organisatorische vaardigheden die essentieel zijn voor succes in de moderne bedrijfswereld (Dolce et al., 2020).

3 Propositionies

3.1 *Patroon 1: De aanwezigheid van AI in de sector*

De accountancy sector ondergaat een ingrijpende transformatie door de opkomst van digitalisatie waaronder AI. Die digitalisatie automatiseert een groot deel van de traditionele boekhoudkundige taken, zoals gegevensinvoer, transactieverwerking en financiële rapportage (Emetaram & Uchime, 2021). Dit leidt tot een efficiënter en minder foutgevoelig proces, waardoor accountants sneller en nauwkeuriger financiële beslissingen kunnen nemen (Bakarich & O'Brien, 2021; Guo, 2019).

Hoewel AI aanzienlijke voordelen bieden, verloopt de implementatie ervan niet zonder uitdagingen. Onderzoek toont aan dat de adoptie van deze technologieën ongelijk verloopt binnen de accountancy sector. Grote bedrijven, zoals de Big Four, investeren intensief, terwijl kleinere kantoren minder snel meegaan in deze ontwikkeling. Dit leidt tot een situatie waarin de voordelen van AI niet volledig worden benut, en waarin de technologische transitie in sommige organisaties trager verloopt dan verwacht (Bakarich & O'Brien, 2021).

Er is echter nog weinig onderzoek gedaan naar hoe de toepassing van technologieën zoals AI in de praktijk de dagelijkse werkzaamheden en prestaties van accountants beïnvloedt, en in welke mate dit verschilt tussen grote en kleine kantoren. Deze studie heeft tot doel na te gaan in welke mate en op welke wijze technologieën zoals AI worden toegepast binnen accountancykantoren van verschillende grootte. Tevens wordt onderzocht welke impact deze technologieën hebben op de werkzaamheden en prestaties van accountants. Door deze verschillen systematisch in kaart te brengen, beoogt deze studie bij te dragen aan een dieper inzicht in de digitale transitie binnen de accountancysector en de implicaties daarvan voor kantoren met uiteenlopende omvang.

3.2 *Patroon 2: De veranderende rol van de accountant vereist nieuwe technische en soft skills*

De toepassing van digitalisatie, waaronder AI, verandert het werkveld van accountants ingrijpend. Deze technologieën nemen routinematige taken over, zoals gegevensinvoer en financiële rapportage, waardoor accountants zich meer moeten richten op strategische advisering, financiële analyse en het gebruik van complexe datasets (Emetaram & Uchime, 2021). Hierdoor verandert de rol van accountant (Asuquo et al., 2020).

Om deze nieuwe rol effectief te vervullen, zijn naast technische vaardigheden ook communicatieve en probleemoplossende vaardigheden essentieel. Accountants moeten financiële informatie helder kunnen overbrengen aan zowel technische als niet-technische belanghebbenden en organisaties adviseren over financiële strategieën (Dolce, Emanuel, Cisi, & Ghislieri, 2020; Ramlall & Ramlall, 2014). Onderzoek wijst echter uit dat accountants nog niet altijd over deze vaardigheden beschikken. Dit komt onder andere doordat onderwijs en training vaak achterblijven bij de snelle technologische ontwikkelingen (Apostolou et al., 2019). Hierdoor ontstaat een kloof tussen de vaardigheden die nodig zijn in een moderne bedrijfsomgeving en de competenties die accountants momenteel hebben (Dolce et al., 2020).

Hoewel de literatuur de noodzaak van nieuwe vaardigheden bij accountants benadrukt, is er nog weinig onderzoek gedaan naar hoe de invoering van AI en andere technologieën de dagelijkse taakhoud en vereiste competenties van accountants concreet beïnvloedt. Vandaar dat deze studie zich in dit stuk focust op de impact van technologische ontwikkelingen, zoals AI, op de rol van de accountant en de bijbehorende vereiste vaardigheden. Het doel is om inzicht te krijgen in hoe automatisering de taakhoud en het takenpakket van accountants beïnvloedt en welke nieuwe competenties noodzakelijk zijn in een moderne digitale werkomgeving.

3.3 Patroon 3: De rol van het onderwijs in het voorbereiden van accountants op technologische transformatie

Ondanks de snelle technologische veranderingen in de accountancy sector blijft het traditionele onderwijsmodel grotendeels gericht op boekhoudkundige basisprincipes en regelgeving, met onvoldoende aandacht voor de invloed van technologie. Het traditionele onderwijs richt zich nog steeds vooral op boekhoudkundige basisprincipes en regelgeving, terwijl onderwerpen zoals AI vaak onderbelicht blijven (Apostolou et al., 2019). Hierdoor zijn afgestudeerden niet altijd goed voorbereid op de technologische realiteit binnen de accountancypraktijk (Asuquo et al., 2020).

Naast het tekort aan technologische training, wordt er in veel opleidingen nog onvoldoende aandacht besteed aan de ontwikkeling van soft skills. Vaardigheden zoals zakelijke communicatie, samenwerking en strategisch denken worden steeds belangrijker, maar krijgen in de meeste opleidingen onvoldoende ruimte. Dit terwijl werkgevers juist aangeven dat deze competenties essentieel zijn voor de accountant van de toekomst (Dolce et al., 2020).

Een bijkomend probleem is dat de impact van automatisering op de accountancypraktijk onvoldoende wordt weerspiegeld in de manier waarop opleidingen zijn ingericht. Terwijl repetitieve taken steeds vaker door automatisering worden uitgevoerd, blijven veel lesmethoden gericht op handmatige verwerking en traditionele boekhoudkundige taken. Hierdoor ontstaat een mismatch tussen de vaardigheden die afgestudeerden bezitten en de vaardigheden die bedrijven daadwerkelijk nodig hebben (Jędrzejka, 2019).

Vanuit deze observaties wordt in deze studie onderzocht hoe het onderwijs beter kan aansluiten op de veranderende vaardigheden die nodig zijn in een door technologie gedreven accountancypraktijk. Door mogelijke aanpassingen in de curricula en opleidingsmethoden te analyseren, beoogt deze studie bij te dragen aan een betere aansluiting tussen onderwijs en praktijk, en zo afgestudeerden beter voor te bereiden op de eisen van de moderne werkomgeving.

4 Methodologie

4.1 Inleiding

Voor deze masterproef wordt gekozen voor een kwalitatief onderzoeksontwerp dat zich richt op het verkennen van de veranderende rol van accountants onder invloed van automatisering en AI, en hoe deze transformatie implicaties heeft voor het hoger onderwijs. Om diepgaande inzichten te verkrijgen in zowel de praktijk als het onderwijsdomein, wordt gebruikgemaakt van Grounded Theory als benadering voor dataverzameling en -analyse (Glaser & Strauss, 1998). Grounded Theory is een kwalitatieve onderzoeksmethode die zich onderscheidt door haar inductieve karakter. De onderzoeksmethode die zich kenmerkt door het opbouwen van theorieën vanuit de verzamelde data, in plaats van vooraf vastgestelde hypotheses te toetsen (Eisenhardt & Graebner, 2007).

De Grounded Theory-benadering is een kwalitatieve onderzoeksmethode, ontwikkeld door de sociologen Barney Glaser en Anselm Strauss in de jaren 1960, die gericht is op het ontwikkelen van theorieën vanuit data. Onderzoekers verzamelen en analyseren gegevens op een systematische manier. Op basis van deze gegevens ontstaat geleidelijk een theoretisch kader rond een specifiek onderwerp of een groep verwante thema's (Glaser & Strauss, 1998). De theorie die uit Grounded Theory voortkomt, wordt opgebouwd op basis van verschillende soorten gegevens. Dat kunnen eigen observaties zijn, uitspraken van respondenten tijdens interviews, of informatie uit bestaande literatuur. Met de methode van Strauss en Glaser (1967) ontstaat zo een nieuwe wetenschappelijke theorie, die rechtstreeks voortvloeit uit de data die binnen dit kwalitatieve onderzoek zijn verzameld (Glaser & Strauss, 1998).

Binnen de Grounded Theory wordt het onderzoeksproces opgestart met het verzamelen van empirisch materiaal, zoals bijvoorbeeld via gesprekken met respondenten of observaties in het veld. Deze gegevens vormen de basis voor een diepgaande analyse, die van start gaat met een eerste verkenning waarbij losse begrippen en terugkerende thema's worden benoemd – een fase die bekendstaat als open coderen. Daarna volgt een ordeningsproces, waarbij de verschillende begrippen in relatie tot elkaar worden gebracht. Dit gebeurt tijdens het axiaal coderen. In de afsluitende stap, de selectieve codering, wordt een centrale idee of overkoepelend thema afgeleid dat de kern vormt van het onderzochte vraagstuk. Zo wordt stap voor stap een theorie opgebouwd, rechtstreeks gegrond in de verzamelde gegevens. De concrete manier waarop dit proces in dit onderzoek wordt uitgevoerd, komt aan bod in het onderdeel over het coderingsproces (Mortelmans, 2020).

Er zijn verschillende redenen waarom deze theorie relevant is voor dit onderzoek. Voor dit onderzoek werd gekozen voor de Grounded Theory, omdat deze methode bijzonder geschikt is voor het verkennen van complexe en nog onvoldoende onderzochte fenomenen. Eerst en vooral is het gebruik van de Grounded Theory aangeraden voor topics waar er weinig onderzoek is gedaan (Khan, 2014). Dat is ook het geval in deze masterproef. De invloed van digitalisering, waaronder AI, op het beroep van accountant is een domein waarin de ontwikkelingen pas de laatste jaren in een stroomversnelling zijn geraakt. Hoewel er steeds meer aandacht komt voor de digitalisering van het werkveld, is het wetenschappelijk onderzoek naar hoe deze technologieën concreet de rol

en taken van accountants beïnvloeden nog beperkt. Een andere reden om voor deze benadering te kiezen, is dat er geen vooraf opgestelde hypothesen nodig zijn om de gegevens te verkennen en zo relevante patronen en inzichten te identificeren. Dit sluit aan bij de opzet van dit onderzoek, waarin er eveneens geen hypothesen worden geformuleerd (Bowen, 2006).

4.2 Dataverzameling en analyse

De gegevensverzameling voor deze masterproef gebeurt aan de hand van semigestructureerde interviews, een methode die bij uitstek geschikt is voor het verkrijgen van diepgaande inzichten (Mortelmans, 2020). Door het gebruik van een thematisch gestructureerde interviewleidraad (zie pagina 57 en 60 van de bijlage) konden alle relevante topics aan bod komen, zonder de spontaniteit van het gesprek te belemmeren. Hiervoor worden twee afzonderlijke interviewleiden ontwikkeld, één gericht op accountants en één op onderwijsprofessionals. Dit zorgt ervoor dat bepaalde thema's die door de respondenten zelf naar voren werden gebracht, verder konden worden uitgediept, wat de rijkheid en validiteit van de verkregen data verhoogde.

Er wordt gekozen voor een doelgerichte steekproef, met als centrale criterium de expertise van de respondenten binnen het domein van accountancy en/of het accountancyonderwijs. De interviews worden afgenomen met acht personen, verspreid over twee doelgroepen: vier accountants die actief zijn binnen een accountantskantoor, en vier onderwijsprofessionals met een rol binnen of nauwe betrokkenheid bij een accountancyopleiding. Wat deze groep bijzonder interessant maakt, is dat enkele van hen ervaring combineren in beide contexten. Deze zogeheten 'dubbelprofielen' boden unieke inzichten, aangezien zij in staat waren om onderwijs en praktijk met elkaar te verbinden. Dit sluit aan bij het doel van dit onderzoek: praktijkervaringen en gebeurtenissen binnen de accountancysector onderzoeken en deze relateren aan de aansluiting tussen het hoger onderwijs en de professionele praktijk.

De keuze voor deze steekproef sluit aan bij de kwalitatieve onderzoeksmethode zoals beschreven door Charmaz (2012), die aangeeft dat theoretical sampling bijzonder geschikt is voor het ontwikkelen van dieper inzicht in complexe en dynamische fenomenen. In dit onderzoek wordt daarom gebruikgemaakt van theoretical sampling om deelnemers te selecteren die inhoudelijk sterk konden bijdragen aan het begrijpen van de evolutie van accountancy naar een meer analytische en adviserende rol en de aansluiting met het hoger onderwijs. Theoretical sampling stelt de onderzoeker in staat om de steekproef tijdens het onderzoeksproces stapsgewijs en doelgericht samen te stellen, zodat nieuwe data verzameld worden die de opkomende theorie of inzichten verder verfijnen (Charmaz, 2012). De respondenten worden geselecteerd op basis van hun expertise, functie-inhoud, en bereidheid tot reflectie. Aanvullend wordt ook *snowball sampling* ingezet, waardoor nieuwe respondenten via aanbevelingen van eerdere deelnemers werden gerekruteerd (Goodman, 1961). De interviews worden afgenomen over een periode van enkele weken. Elk gesprek duurt gemiddeld één uur en vond plaats via een digitaal platform (Microsoft Teams of Google Meet), of op locatie, afhankelijk van wat voor beide partijen praktisch haalbaar was. Alle gesprekken worden, na expliciete toestemming van de deelnemer, opgenomen en vervolgens letterlijk getranscribeerd.

Tabel 1: Overzicht respondenten accountants

Respondent	Geslacht	Grootte accountancykantoor	Jaren ervaring	ITAA-titel
Respondent A	Man	Middelgroot	22 jaar	ITAA-titel
Respondent B	Vrouw	Klein	13 jaar	ITAA-titel
Respondent C	Man	Groot	7 jaar	ITAA-titel
Respondent D	Vrouw	Klein	17 jaar	ITAA-titel

Tabel 2: Overzicht respondent onderwijsprofessionals

Respondent	Geslacht	Onderwijsinstelling	Functie
Respondent E	Man	Universiteit	Docent Accountancy- Finance
Respondent F	Man	Hogeschool	Docent en coördinator opleiding Accountancy- Fiscaliteit
Respondent G	Man	Hogeschool	Opleidingshoofd Accountancy- Fiscaliteit
Respondent H	Vrouw	Universiteit	Docent Accountancy- Fiscaliteit

4.3 Het codeerproces

Na het verzamelen van de interviewdata zijn alle gesprekken zorgvuldig en woordelijk getranscribeerd. Dit stelt ons in staat om de data systematisch en in fases te analyseren. De transcripties worden vervolgens gecodeerd met behulp van een analysemethode die drie opeenvolgende fasen omvat. Eerst worden open thema's geïdentificeerd tijdens de initiële codering. Vervolgens worden relaties tussen deze thema's gelegd in de fase van axiale codering. Ten slotte worden overkoepelende thema's en concepten geformuleerd in de fase van selectieve codering. (Baralt, 2011).

De analyse wordt stap voor stap en cyclisch uitgevoerd. Nieuwe inzichten uit de data werden afgewogen en vergeleken met bestaande codes en categorieën, waardoor er stap voor stap theoretische inzichten gevormd konden worden. Deze iteratie tussen dataverzameling, analyse en reflectie heeft plaatsgevonden tot het punt waarop er geen nieuwe concepten meer naar voren kwamen — het moment waarop men spreekt van theoretische verzadiging (Strauss & Corbin, 1998).

De eerste fase is de zogenaamde open codering, waarbij we met een onbevangen blik door de transcripties van de interviews gaan om relevante concepten te identificeren (Strauss & Corbin, 1998). Hierbij werd een *lijn-voor-lijn*-methode toegepast. Elke regel van de transcriptie werd nauwgezet onderzocht, zodat ook subtiele of onverwachte elementen konden worden opgemerkt.

In de tweede fase, *axiale codering*, werd gezocht naar relaties tussen de eerder verkregen codes. Door deze te groeperen, te vergelijken en te analyseren, ontstond er meer structuur en diepgang in de analyse (Strauss & Corbin, 1998). Op basis van inhoudelijke overlap en conceptuele verwantschap konden eerste samenhangende categorieën gedefinieerd worden.

Tot slot werd in de derde fase overgegaan op *selectieve codering*, waarbij de centrale thema's uit het onderzoek werden afgeleid. Hierbij fungeerden de resultaten van de axiale codering als input voor het construeren van bredere analytische categorieën die rechtstreeks verband houden met de onderzoeksvraag (Strauss & Corbin, 1998). De centrale thema's die uit dit proces voortkomen zijn: aanwezigheid van AI in de sector, de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden en de kloof tussen het hoger onderwijs en de praktijk. Deze kernconcepten vormen het analytisch kader waarmee de resultaten uit de interviews worden besproken en geïnterpreteerd. Een voorbeeld van onze codering is te raadplegen in Tabel 3 en 4 op pagina 52 en 55 van de bijlage. De datastructuur en categorisering staan vervolgens aangegeven op pagina 64 van de bijlage.

5 Resultaten

5.1 Aanwezigheid van AI in de accountancy sector

5.1.1 De voordelen en uitdagingen van AI binnen accountancy

Binnen het domein van accountancy vormt AI een technologie in volle ontwikkeling die het potentieel heeft om de manier van werken fundamenteel te veranderen. AI wordt in toenemende mate geïntegreerd in digitale toepassingen binnen de sector en roept zowel verwachtingen als bezorgdheden op bij professionals (Bakarich & O'Brien, 2021). In de interviews afgenomen met accountants vroegen we daarom hoe onze respondenten vandaag AI vandaag ervaren in hun dagelijkse praktijk, welke toepassingen ze benutten, en hoe ze de voordelen en beperkingen ervan inschatten.

Uit de interviews blijkt dat AI in de accountancysector in toenemende mate wordt geïntegreerd, zij het nog in een beginfase. Respondenten erkennen vooral het potentieel van AI als een hulpmiddel om repetitieve en administratieve taken te automatiseren. Respondenten A, B en C geven aan dat zij AI-toepassingen gebruiken voor het automatisch verwerken van facturen en het opstellen van standaardboekingen. Volgens respondent A bevindt AI zich nog in een beginfase en wordt het vaak als een modewoord gebruikt, maar hij ziet wel potentieel voor eenvoudige btw- of boekhoudkundige vragen. Respondent B gebruikt AI al concreet in digitaal georiënteerde kantoren en benadrukt het belang van correcte input om relevante output te genereren.

Generatieve AI wordt door A, B, C en D het vaakst genoemd. Respondent A gebruikt het voor eenvoudige analyses en tekstoutput, terwijl B het inzet voor het structureren van rapporten en het controleren van eigen redeneringen. Respondent C ziet vooral voordelen bij het opstellen van mails, samenvattingen en analytische ondersteuning via tools zoals SilverFin Assistant. Respondent D gebruikt generatieve AI momenteel vooral experimenteel, bijvoorbeeld voor het samenvatten van klantbesprekingen. Volgende citaten maken deze bevindingen duidelijker:

"Wat we nu vooral doen, is nagaan welke taken repetitief zijn en welke we op termijn door AI of een andere vorm van automatisering kunnen laten uitvoeren." (Respondent D)

"Wat betreft financiële rapportages, er zijn tools die je kunt gebruiken om een balans in te voeren, en die geven advies op basis van de ingevoerde balans. Dat doet generatieve AI zoals ChatGPT ook, je kunt cijfers aanleveren en die tool evalueert het op basis van cashflow, ratio's, enzovoort. Maar dan is het belangrijk om dit in begrijpelijke taal naar de klant over te brengen." (Respondent B)

Wat betreft de voordelen, geven de respondenten aan dat AI zorgt voor tijdswinst, efficiëntie en standaardisatie. Respondent A benadrukt dat repetitieve taken sneller verlopen dan bij manuele verwerking. Respondent B voegt daaraan toe dat een goed getraind AI-model steeds beter presteert en daardoor het werkproces kan versnellen. Respondent C bevestigt dit en ziet bovendien een zelflerend karakter in AI dat de nauwkeurigheid verhoogt.

Tegelijkertijd benadrukken de respondenten dat AI geen vervanging is voor menselijke expertise. Respondent A waarschuwt voor het gebrek aan dossierkennis en context, waardoor AI de menselijke connectie mist die nodig is voor klantgericht advies. Respondent B deelt die zorg en wijst op het risico van fouten wanneer de input niet correct is. Ook merkt zij op dat het gebruik van AI een cultuurverandering vereist binnen een kantoor, omdat medewerkers overtuigd moeten worden van de meerwaarde. Respondent C benadrukt dat gebruikers vaak te veel vertrouwen op AI, waardoor menselijke controle cruciaal blijft om fouten en verkeerde interpretaties te vermijden. Respondent E voegt toe dat AI cijfers weliswaar kan analyseren, maar dat de interpretatie ervan en het vertalen naar bruikbare strategische inzichten nog altijd een menselijke taak is. Daarnaast zijn er volgens respondent D nog financiële en praktische uitdagingen, zoals hoge implementatiekosten en risico's op cybercriminaliteit, waardoor de afhankelijkheid van technologie ook een risico vormt bij storingen. Volgende quote bevestigt deze waarnemingen:

"Wat ik eerder ook al zei: onze grootste toegevoegde waarde ligt nog altijd in de historie die wij hebben opgebouwd met de klant. Als je een dossier al 10 à 15 jaar opvolgt, dan zit daar een kennis en inzicht in die geen enkele AI-tool ooit kan overnemen. Die contextuele informatie, die geschiedenis – dat krijg je niet in een systeem gestopt." (Respondent A)

5.1.2 Grootte van de accountancykantoren en de impact van AI

Het onderzoek van Bakarich et al. (2021) geeft aan dat de adoptie van AI ongelijk verloopt binnen de accountancy sector, waarbij grote bedrijven, zoals de Big 4, intensiever investeren en technologieën sneller toepassen dan kleinere kantoren (Bakarich & O'Brien, 2021). In de interviews met accountants, afkomstig uit kantoren van uiteenlopende grootte, werd dit verschil eveneens duidelijk bevestigd.

Binnen de interviews kwam duidelijk naar voren dat de omvang van een accountantskantoor sterk mee bepaalt hoe snel en in welke mate nieuwe technologieën, waaronder AI-toepassingen, worden ingevoerd, én wat de impact daarvan is op flexibiliteit en klantbediening. Zo merken respondenten A en D op dat grote kantoren dankzij ruime budgetten en een groot personeelsbestand makkelijker kunnen investeren in complexe software voor analyse, rapportage en AI-tools. Tegelijkertijd gaat die schaalvergroting gepaard met meer beslissingsniveaus en internationale structuren, waardoor het doorvoeren van veranderingen vaak traag verloopt en er minder wendbaarheid is dan bij kleinere spelers.

Kleinere kantoren daarentegen worden door zowel A als B en D gekenmerkt door hun vermogen om snel te schakelen, maar kampen met beperkte financiële en human resources om nieuwe technologieën aan te schaffen of grondig te trainen. Respondent C wijst erop dat kleinere kantoren in de praktijk vaak nog werken met papieren facturen en pas later digitaliseren, terwijl grotere kantoren vaak al voor 95 % papierloos zijn. Deze investeringsachterstand belemmert niet alleen de efficiëntie, maar vergroot ook het risico dat kleinere kantoren de aansluiting met de markt verliezen. Volgende quotes bevestigen deze waarnemingen:

"Dus op bepaalde vlakken kunnen grote kantoren wel sneller stappen vooruit zetten dan kleinere kantoren, maar op andere vlakken zijn ze dan weer in het nadeel – juist omdat ze zo groot zijn. Vaak worden ze ook internationaal aangestuurd, er zijn veel beslissingsniveaus, veel tussenlagen, enzovoort." (Respondent A)

"Ik denk dat grotere kantoren sowieso meer software gebruiken, waarmee ze de cijfers evalueren, automatische rapporten genereren en van daaruit verder werken. Die kantoren hebben vaak meer middelen om technologieën in te zetten die hen helpen bij hun werkprocessen. Aan de andere kant hebben kleinere bedrijven vaak niet de financiële middelen of de tijd om zulke technologieën te implementeren. Er zijn ook kleinere kantoren die ondanks de wens om mee te evolueren, de middelen niet hebben om volledig in te stappen in deze digitale transformatie. Het kost gewoon veel geld en tijd." (Respondent B)

Daarnaast spelen de samenstelling van de klantenportefeuille en veranderende klantverwachtingen een rol. Volgens respondent C vraagt de klantengroep van grote kantoren vaker om diepgaande analyses en geavanceerde rapportering, wat schaalvoordelen oplevert voor grote spelers. Kleinere kantoren bedienen vaker kleinere ondernemingen met minder behoefte aan uitgebreide rapportages, waardoor er minder factureerbare uren zijn. Dit kan een bedreiging vormen voor kleinere accountancykantoren. Desondanks voelen deze kleine kantoren, zoals C en D benadrukken, de noodzaak om toch in nieuwe tools te investeren om relevant te blijven. Dit wekt de paradoxale situatie dat uit zij precies het meest kwetsbaar zijn voor de kosten en complexiteit van technologische vernieuwing. Volgende quotes bevestigen deze waarnemingen:

"Zo een kleiner accountancykantoor, wat waren mijn klanten daar? Dat was een frituur om de hoek, en die kloppen niet vaak aan bij ons. Het bedrijf, het lokale kantoor, hebben ook kleinere klanten. Die klanten daar kwamen hier ook gewoon niet. Die betaalde hun fees voor een boekhouding in orde te brengen en die zag je misschien één keer per jaar of ja eigenlijk vijf keer per jaar. Vier keer om de stukken binnen te brengen en één keer voor de bespreking dus dat is ook gewoon een andere manier van samenwerken." (Respondent C)

"Ik denk dat veel kantoren, vooral de kleinere en oudere kantoren, uiteindelijk gaan stoppen. Tegen het einde van dit jaar zullen er waarschijnlijk veel accountants verdwijnen, vooral de oudere generatie die zegt: "Dit hele digitale gebeuren, dat is goed voor de anderen, maar ik doe er niet aan mee." Ze zijn technologisch gewoon niet voldoende geëvolueerd." (Respondent D)

5.2 De veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

5.2.1 Van uitvoerende naar adviserende rol

Uit de kwantitatieve studie van Emetaram et al. (2021) blijkt dat de opkomst van AI de rol van de accountant verschuift van een voornamelijk uitvoerende naar een meer adviserende functie (Emetaram & Uchime, 2021). In de interviews afgenomen met accountants vroegen we daarom hoe zij deze rolverandering momenteel concreet zien en ervaren.

Volgens respondent A gaat die verandering gepaard met een heroriëntatie en soms zelfs omscholing: waar vroeger de transactieboekingen centraal stonden, ligt de nadruk nu op het begeleiden van klanten in de digitale wereld. Respondent A merkt op dat klanten dankzij beschikbare tools zelf al heel wat antwoorden kunnen vinden, waardoor de toegevoegde waarde van de accountant juist ligt in de vertaalslag naar de onderneming en het strategisch advies. Die vlotte overgang is echter niet voor iedereen hetzelfde: accountants met een sterke focus op transactionele vaardigheden ondervinden volgens A grotere uitdagingen bij de verschuiving naar adviesverlening.

In lijn hiermee beschrijft respondent C hoe de rol evolueert van het verzamelen van input naar een 'controlerol' en uiteindelijk een positie als trusted advisor. Respondent C vertelt dat de tijd die vrijkomt doordat AI repetitieve taken overneemt, benut wordt voor diepgaandere analyses en business development. Hierdoor groeit de klantenportefeuille en verschuift de focus naar waardecreatie voor de klant. Voor bepaalde profielen betekent dit dat zij hun training en vaardigheidsontwikkeling moeten aanpassen, weg van operationele boekhoudkunde en richting strategische autonomie en klantgerichtheid.

Tegelijkertijd onderstrepen respondenten B en D dat AI de accountant niet vervangt, maar juist ondersteunt. Volgens B blijft menselijke tussenkomst cruciaal, vooral om het persoonlijke aspect te waarborgen en de output van AI kritisch te toetsen. D bevestigt dat die controlerende functie een fundamentele reden is waarom software nooit de accountant volledig kan vervangen: zonder de menselijke zekerheid dat alles klopt, blijft advies onvolledig en risicovol. Hieronder enkele quotes ter bevestiging:

"Dus zijn de uren gedaald? Absoluut niet. Zijn ze anders ingedeeld? Zeker! Waar dat het meer een trusted advisor rol is geworden, terwijl dat het vroeger echt gewoon louter input was."
(Respondent C)

"Dus ik geloof niet dat we volledig vervangen gaan worden door AI. Het blijft belangrijk dat er altijd menselijke tussenkomst is, vooral als het gaat om het persoonlijke advies voor de klant. Daarom denk ik niet dat de toekomst van het beroep is dat je AI en robots gebruikt zonder dat er iemand aan te pas komt om de situatie te bespreken. Dat geloof ik niet, en ik ben daar ook niet bang voor." (Respondent B)

Ik denk niet dat dat volledig door software of AI vervangen kan worden. Het kan wel versterken en ondersteunen, maar zonder de juiste kennis weet je niet wat je met de informatie moet doen.
(Respondent D)

Respondent E ziet in de rolverschuiving een grote opportuniteit. De accountant moet de verhoogde efficiëntie door AI benutten om de rol van accountant als adviseur te verbreden. Waar de traditionele focus lag op fiscale optimalisatie, moet de accountant volgens E zijn blik verruimen naar kostendalingen, strategieën die de omzet verhogen en operationele verbeteringen. Die verschuiving naar strategisch advies maakt het beroep interessanter, al waarschuwt respondent E dat de huidige AI-tools nog niet ver genoeg zijn om de accountant in deze nieuwe rol volledig te ondersteunen. Pas wanneer de technologie volwassen genoeg is, zal de adviserende rol volledig vorm kunnen krijgen.

Ook respondent F ervaart de veranderende rol als een kans: de digitalisering verhoogt de aantrekkelijkheid van het vak, en het adviseren over opportuniteiten in plaats van routinetaken geeft nieuwe energie. Respondent G voegt daar nog aan toe dat succesvolle adviesteams inmiddels multidisciplinair werken, waarbij individuele sterktes worden gecombineerd in flexibele structuren zoals technologische expertise of soft skills.

Hoewel de adviserende rol veel voordelen biedt, zoals een verdiept klantcontact, strategische waardecreatie en meer professionele voldoening, zijn er ook duidelijke nadelen. Accountants moeten investeren in scholing en verandering van de mindset, en niet alle profielen passen even goed bij die nieuwe focus. Bovendien kan de afhankelijkheid van AI-tools leiden tot teleurstelling als de technologie nog niet de beloofde autonomie en betrouwbaarheid biedt. Respondent E waarschuwt daarbij dat de huidige AI-tools nog niet ver genoeg staan om de accountant in deze nieuwe rol volledig te ondersteunen; pas wanneer de technologie verder ontwikkeld is, zal de adviserende rol volledig vorm kunnen krijgen. Uiteindelijk zal het vermogen om de balans te vinden tussen menselijke expertise en technologische ondersteuning bepalen hoe succesvol de transformatie naar een adviesgerichte accountancypraktijk zal zijn. Hieronder enkele quotes ter bevestiging:

"Nee, ik denk dat zowel ondernemers als accountants samen meer zouden moeten nadenken over: hoe kunnen we misschien eens samen naar die omzetlijn kijken om die te verhogen of hoe kunnen we misschien onze kosten reduceren en onze winst hoger wordt. En als er dan in totaal meer belastingen het gevolg zijn, ja, misschien is dat ook niet het probleem aangezien je ook veel meer winst na belastingen overhoudt. Dus eigenlijk denk ik dat het meest waardevol zou zijn als ondernemers zelf minder het gevoel krijgen dat een accountant alleen maar dient voor de belastingen." (Respondent E)

"Ik denk dat de evolutie de aantrekkelijkheid van het beroep vergroot, en dat is een heel positief punt. De job wordt dynamischer. Als je niet houdt van dynamiek, dan is dit beroep misschien minder geschikt." (Respondent F)

"Ik denk dat waar veel boekhouders – zeker in kleinere kantoren – vroeger een compleet takenpakket hadden, dat dat nu meer verdeeld gaat worden. Persoon X kan goed overweg met ChatGPT of andere AI-tools, dus zetten we die daarop in. Student X die binnenkomt, is dan weer heel goed in soft skills. Ik denk dat die competentieprofielen gaan veranderen." (Respondent G)

5.2.2 Veranderende taakinhoud

De veranderende rol van de accountant door de digitale evoluties brengt verandering teweeg in de dagelijkse werking van accountants. De taakinhoud van de accountant verandert geleidelijk van routinematige, manuele input naar controle- en analysetaken die waarde toevoegen (Ahmad, 2024). In de interviews met accountants hebben we daarom gevraagd hoe zij deze rolverandering momenteel ervaren in hun dagelijkse werkzaamheden en activiteiten.

Volgens respondent A verdwijnen veel administratieve handelingen, zoals het herkennen en verwerken van boekhoudelementen, naar geautomatiseerde tools. De uitdaging ligt volgens hem vooral in het overschakelen naar een controlefunctie, waarbij automatisch voorgestelde boekingen nog steeds menselijke kennis en dossierkennis vereisen. Ook respondent G ziet dat AI de kerntaken van accountants verandert, met minder uitvoerend werk en meer nadruk op adviesverlening. Respondent C merkt op dat AI de tijdsbesteding verschuift: nieuwkomers die vroeger vooral data invoerden, besteden nu meer tijd aan het interpreteren van AI-output en het voorbereiden van klantgesprekken.

Respondent B benadrukt dat de accountant die gewonnen tijd moet gebruiken om proactief advies te geven en de AI-output te vertalen naar duidelijke aanbevelingen. F deelt deze visie en ziet digitalisering als een stimulans om meer te focussen op cijfers én strategische kansen. Respondent E nuanceert dat de overgang gepaard gaat met extra werk rond implementatie, datamanagement en het op peil houden van technische vaardigheden, waardoor de verwachte verlichting van de werkdruk niet altijd voelbaar is. Ook H erkent dat digitalisering kansen biedt voor meer advieswerk, maar benadrukt dat het proces nog in de kinderschoenen staat. Volgende citaten maken deze bevindingen duidelijker:

"Dus de realiteit vandaag is dat we met heel veel van die taakjes zitten die in de klant-accountant relatie eigenlijk niks bijdragen, maar puur administratief en bureaucratisch zijn. Die proberen we dus te automatiseren. Het pure, louter transactionele – in de zin van: het verwerken van de boekhoudkundige stukken voor de klant – dat gaat op termijn verdwijnen." (Respondent A)

"Maar ik denk als je gaat kijken naar de tijdsbesteding en daar denk ik wel dat je de analyse kan maken. Als je gaat kijken naar de tijdsbestedingen van new hires, dus mensen die hier gewoon van de schoolbanken komen. Ik denk dat die veel minder bezig zijn met dat inputwerk en je ziet dat ook gewoon. Die hun rol gaat gewoon veel verder dan enkel dat waar vroeger voor mij, louter enkel dat was. Toen ik startte was ik van 8u tot 17u aan het boeken. Waar dat nu totaal niet meer het geval is." (Respondent C)

"Wat ik wel denk, is dat een boekhoudkantoor zich meer moet gaan richten op advies en proactief advies moet geven." (Respondent B)

"Ik hoop voor de sector dat de digitalisering ruimte biedt om die compliance-taken te verminderen en meer te kunnen focussen op adviseren. Ik denk ook wel dat dat gedeeltelijk kan, maar dat er nog een lange weg te gaan is." (Respondent H)

Niet iedereen ervaart de verandering even uniform. Respondent D signaleert dat klanten die nog papieren dossiers aanleveren accountants soms extra werk bezorgen, waardoor de beoogde strategische shift uitgesteld wordt. Daarnaast benadrukt respondent A dat niet elke professional moeiteloos meebeweegt: wie sterk was in transactioneel werk, moet investeren in omscholing om de nieuwe IT-boekhoudkundige adviesrol succesvol te vervullen. Kijken we vooruit, dan ziet respondent C AI niet als bedreiging, maar als "extra teamlid" dat de kerntaak transformeert. Volgend citaat maken deze bevindingen duidelijker:

"We zijn er op dit moment zeker nog niet. Misschien omdat ons kantoor nog niet zo ver staat. We merken wel dat het compliance-gedeelte steeds eenvoudiger wordt. Als de klanten voldoende mee zijn, valt dat compliance-gedeelte hopelijk weg, en zouden we meer tijd hebben voor strategisch advies. Maar op dit moment zijn we daar nog niet. Ik ben daar wel blij mee. Het compliance-gedeelte mag van mij wegvallen, zodat we meer tijd en energie kunnen steken in het strategische en adviserende. Dat is net wat wij allemaal het liefst doen." (Respondent D)

5.2.3 Krapte op de arbeidsmarkt

In de accountancy sector doet zich al geruime tijd een spanningsveld voor tussen de vraag naar en het aanbod van gekwalificeerde professionals. Kwantitatief onderzoek van Hann et al. (2024) bevestigt dat de arbeidsmarktkrapte binnen de sector de afgelopen jaren steeds zichtbaarder is geworden. In de interviews is daarom onderzocht hoe de veranderende rol van de accountant bijdraagt aan deze krapte en welke gevolgen dit heeft voor de invulling van vacatures en het aantrekken van talent.

De interviews tonen aan dat de arbeidsmarktkrapte een belangrijk aandachtspunt is in de accountancysector. Volgens respondent F is de vraag naar accountants vandaag groter dan het beschikbare aanbod, terwijl respondent G expliciet stelt dat accountancy "een knelpuntberoep" is. Tegelijkertijd signaleert respondent E dat het aantal afgestudeerde accountants onvoldoende is om de groeiende marktbehoefte op te vangen, mede doordat veel studenten het beroep links laten liggen uit vrees dat AI het werk volledig zal overnemen.

Juist in die context zien meerdere respondenten AI niet als bedreiging, maar als potentiële oplossing voor de krapte. Respondent C merkt op dat AI de accountancy "interessanter" maakt en concreet kan bijdragen aan het verlichten van de krapte: door repetitieve, administratieve compliance-taken te automatiseren, ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor professionals om zich te richten op hoger gewaardeerde advies- en analysetaken. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van het vak en helpt kantoren om met minder personeelsinzet meer werk te verzetten

Respondent D sluit hierop aan door te stellen dat AI met name het compliance-gedeelte kan verminderen, waardoor kantoren minder personeel hoeven aan te trekken voor routinetaken. Hierdoor kunnen organisaties hun schaarse menskracht vooral inzetten bij functies waar menselijke meerwaarde echt het verschil maakt, zoals strategisch advies en klantrelaties. Echter waarschuwt respondent E dat de oplossing niet vanzelf komt: het negatieve imago bij potentiële studenten – het idee dat AI het beroep overbodig maakt – moet worden bijgestuurd. Alleen wanneer toekomstige accountants begrijpen dat AI routinetaken overneemt maar de adviserende rol juist versterkt, zal de instroom voldoende toenemen. Zo ontstaat een positieve cirkel waarin technologische efficiëntie de aantrekkingskracht van het beroep vergroot én de personeelsbehoefte vermindert.

De interviews wijzen erop dat AI een dubbel positief effect kan hebben op de krapte op de arbeidsmarkt: enerzijds als een aantrekkelijk innovatief instrument dat jong talent aantrekt, anderzijds als een praktisch middel om de werkdruk te verlagen en met hetzelfde of een kleiner aantal professionals meer hoogwaardige dienstverlening te leveren. Volgende quotes bevestigen deze waarnemingen:

"Accountancy is een knelpuntberoep, maar zo erg dat boekhoudkantoren bijna niemand meer kunnen vinden. Ik merk wel dat bedrijven daar nu actief op inspelen." (Respondent G)

"Het grootste probleem situeert zich de dag van vandaag nog vooral denk ik in het aantal studenten. Dat er gewoon te weinig afstuderen voor de markt. Dat is een heel grote krapte op de arbeidsmarkt voor accountingprofielen en dat lijkt me op dit moment nog het grootste probleem." (Respondent E)

"Dus maak ik me daar zorgen over? Nee. Omarm ik dat? Zeker! En ik denk dat het de job misschien gewoon interessanter gaat zijn omdat het saaie gedeelte wegvalt door die automatisering en door het gebruik van diverse tools die er nu op de markt komen." (Respondent C)

"Dus ik ben echt enthousiast om te zien hoe alles evolueert, en misschien kunnen we ons team beperkt houden door het compliance-gedeelte te verminderen. Zo kunnen we echt inzetten op personeel dat mee is met de denkwijze van het kantoor." (Respondent D)

5.2.4 Nieuwe technische vaardigheden

De opkomst van onder andere AI in de accountancysector vereist een bijstelling van het bestaande vaardigheidspalet van accountants, zowel op het vlak van boekhoudkundige kennis als van digitale en technische vaardigheden. Het onderzoek van Mircea et al. (2022) benadrukt dat het cruciaal is voor accountants om over voldoende technische vaardigheden te beschikken om effectief met AI en andere digitale toepassingen te kunnen werken (Mircea et al., 2022). Daarom werd in de interviews specifiek gevraagd naar het belang van technische vaardigheden in de dagelijkse praktijk en welke vaardigheden volgens de respondenten het meest noodzakelijk zijn.

Respondenten A, C, E en F benadrukken dat, ondanks de toenemende automatisering, diepgaande boekhoudkundige kennis cruciaal blijft. Volgens respondent A vormt een brede theoretische basis, aangevuld met specifieke boekhoudkundige en fiscale vaardigheden, de kern van het beroep. Respondent E sluit zich hierbij aan en stelt dat zelfs wanneer de rol van de accountant verschuift richting analyse en advies, technische boekhoudkundige vaardigheden onverminderd belangrijk blijven. In lijn hiermee stelt respondent F dat kennis van boekhouding en een dieper inzicht in de boekhoudkundige processen essentieel zijn, zelfs wanneer software een deel van de taken overneemt. Deze bevindingen worden bevestigd door volgende uitspraken:

"Ik ben nog wel altijd van mening dat je nog wel moet weten hoe een boekhouding tot stand komt, wat actief passief-kosten en opbrengsten zijn. Dat je ook weet wat er onder die motorkap gebeurt." (Respondent E)

"Uiteraard moet je nog steeds weten hoe alles werkt, je moet weten hoe een boekhouding functioneert. Iedereen zegt: digitalisering, de computer doet alles voor je, maar je moet ook wel begrijpen hoe dat spelletje werkt. Wat gebeurt er achterliggend in een Exact Online, een Yuki of een ander boekhoudprogramma dat je ondersteunt?" (Respondent F)

Maar op het einde van de dag blijft het zo dat je als accountant zélf heel goed moet kunnen lezen en interpreteren hoe een resultatenrekening in elkaar zit. (Respondent A)

Wat betreft computergerichte technische vaardigheden zien respondenten A, B, D en G verschillende noodzakelijke competenties opduiken. Volgens respondent A leidt het gebrek aan basiskennis over computersystemen tot inefficiëntie in de uitvoering van taken. Hij benadrukt dat accountants over voldoende IT-kennis moeten beschikken en dat bijscholingen noodzakelijk zijn om met AI-tools te kunnen werken. Respondent B deelt deze mening en voegt toe dat specifieke computergerichte vaardigheden nodig zijn om effectief met boekhoudsoftware en andere systemen om te gaan. Respondent D gaat nog verder en noemt het kunnen omgaan met software een fundamentele vereiste. Ook respondent G ziet digitale vaardigheden als noodzakelijk, maar nuanceert dat de basisvaardigheden binnen het beroep zelf, zoals data-analyse en het werken met automatiseringstools, niet fundamenteel veranderen door de introductie van AI. Volgens hem blijven deze eerder constant, maar worden ze wel belangrijker.

Digitale geletterdheid komt ook sterk naar voren bij respondent E. Hij beschouwt deze als een kernvaardigheid, waarbij het bewustzijn rond het correct en kritisch inzetten van AI centraal staat. Respondent E stelt bovendien dat een diepgaand begrip van de technologie zelf, eerder dan louter gebruikersvaardigheden, bepalend is voor het correct gebruik ervan. Ook respondent C noemt specifieke tools zoals Microsoft Excel en vaardigheden binnen Microsoft Office, al plaatst hij vraagtekens bij het blijvende belang hiervan in de toekomst. Deze bevindingen worden bevestigd door volgende uitspraken:

"Buiten het vanzelfsprekende natuurlijk, goed weten hoe boekhouden en fiscaliteit werken, die basis, maar vooral IT en ja, alles wat daar eigenlijk bij komt. Alles gaat ook die richting uit, hè, digitaal. Zeker beschikken over voldoende IT-kennis. Dan spreek ik vooral over goed weten hoe computersystemen werken, een goede basiskennis daarvan hebben." (Respondent A)

"Ja, ik denk dat de basisvaardigheden op zich nog niet zo heel veel veranderd zijn sinds de komst van ChatGPT of andere AI-tools. Dat zijn onder andere data-analyse, uiteraard. Automatiseringstools, ERP-systemen, Power BI ook." (Respondent G)

"Goh, digitale geletterdheid in het algemeen is denk ik wel een vaardigheid die wel belangrijk is. En misschien vooral vanuit het idee zorgen dat je niet naïef omgaat met software want AI kan heel veel, maar kan ook nog veel dingen niet." (Respondent E)

"Microsoft Office, maar dat leer je. Dat je daar gewoon mee kan werken, toch zeker de basis of misschien iets meer de basis in Excel omdat dat een tool is die toch nog vaak gebruikt wordt. De vraag is of dat in de toekomst nog veel gebruikt gaat worden? Maar veel boekhoudingen zijn gebaseerd op Excel. Dat is nu eenmaal zo. Dat is nu nog steeds het geval dus dat wordt nu nog altijd wel verwacht." (Respondent C)

5.2.5 Belang van soft skills

Door de veranderende rol van de accountant is er een verschuiving merkbaar in de vaardigheden die van accountants verwacht worden. Volgens de kwantitatieve studie van Ramlall et al. (2014) winnen soft skills aan belang, aangezien de rol van de accountant zich steeds meer verplaatst van uitvoerende taken naar een adviserende en communicatieve functie (Ramlall & Ramlall, 2014). Om dit verder te verdiepen, is in de interviews gevraagd naar de rol van soft skills in de dagelijkse praktijk en welke vaardigheden door de respondenten als het meest belangrijk worden gezien.

Volgens respondenten A, B, E, F en G neemt door de veranderende rol van de accountant de directe interactie met klanten sterk toe, waardoor vaardigheden zoals klantgerichtheid, communicatie en empathisch vermogen steeds belangrijker worden. Respondent A wijst op de toegenomen nood aan people skills, zeker omdat het klantcontact intenser is geworden. In lijn hiermee stellen respondenten B en F dat de accountant ook steeds vaker de rol opneemt van tolk tussen AI-systemen en de klant. Respondent B benadrukt dat dit een extra dimensie aan communicatie toevoegt, omdat accountants nu niet alleen cijfers moeten uitleggen, maar ook de werking en beperkingen van AI moeten toelichten. Dit vraagt om het vermogen om complexe analyses te vertalen naar begrijpelijke en bruikbare adviezen.

Respondent E koppelt het belang van soft skills direct aan de veranderende rol: nu compliance en routinetaken steeds vaker door AI worden overgenomen, verschuift de focus naar adviesverlening. Daarbij zijn vaardigheden zoals actief luisteren, het stellen van gerichte vragen en het helder overbrengen van inzichten volgens hem onmisbaar. G sluit zich hierbij aan en benadrukt dat AI-tools alleen waardevol zijn als accountants de gegenereerde analyses correct en begrijpelijk

presenteren. F voegt toe dat deze communicatieve vaardigheden vaak worden onderschat, terwijl ze essentieel zijn voor een duurzame klantrelatie.

Ook op het vlak van samenwerking zijn soft skills onmisbaar. Respondent C merkt op dat dergelijke vaardigheden belangrijk zijn in grotere dossiers, waarin accountants vaak in teamverband werken en iemand als aanspreekpunt of teamleider fungeert. G vult aan dat AI de aard van samenwerking verandert: waar die vroeger vooral intern plaatsvond, is er nu vaker sprake van multidisciplinaire samenwerking en overleg met externe specialisten. Hierdoor groeit samenwerken uit tot een fundamentele vaardigheid voor accountants die willen inspelen op hun nieuwe rol als adviseur.

Ten slotte wijzen respondenten D en G ook op meer analytisch georiënteerde soft skills, zoals kritisch denkvermogen en strategisch inzicht. Volgens respondent D zijn deze nodig om de output van AI niet louter over te nemen, maar ook te kunnen interpreteren en kaderen binnen de bredere bedrijfscontext. Respondent G bevestigt dat het overbrengen van AI-gegenereerde data naar klanten niet enkel communicatie vereist, maar ook het vermogen om kritisch en selectief te reflecteren over de betekenis ervan. Deze bevindingen worden bevestigd door volgende uitspraken:

"Ja, people skills worden steeds belangrijker, zoals we daarnet ook al aangaven. Het is ook belangrijk om cliënten goed aan te voelen: wie heeft echt nood aan persoonlijk contact, en wie minder. Toch merken we dat de meeste klanten het nog steeds appreciëren om even persoonlijk benaderd te worden." (Respondent A)

"Zij geven aan dat studenten kritischer moeten zijn dan vroeger en beter moeten communiceren naar klanten toe. Omdat ze, samen met AI-tools of andere nieuwe technologieën, advies moeten kunnen geven aan die klanten. En dan zijn soft skills natuurlijk heel belangrijk." (Respondent G)

"Ja, ik denk dat bepaalde mensen nog onderschatten wat de impact is van soft skills op de nieuwe taak als accountant-adviseur. Je bent niet meer louter accountant; je bent accountant én adviseur. Daarbij moet je die soft skills echt ontwikkelen om goed met klanten te kunnen communiceren." (Respondent F)

"Ja, maar het zal vooral kwestie zijn denk ik om, voor kantoren in het algemeen, om de juiste mensen op de juiste plaats te zetten, hè. Dus waarbij je enerzijds bijvoorbeeld een relatiebeheerder hebt die ervoor zorgt dat er de juiste communicatie gebeurt met klanten. Dat cijfers op een duidelijke manier toegelicht worden." (Respondent E)

5.3 Kloof tussen het hoger onderwijs en de praktijk

5.3.1 Voorbereiding op technische vaardigheden

Het onderzoek van Jędrzejka (2019) geeft aan dat het onderwijs tekortkomingen vertoont in de voorbereiding van accountants op een steeds veranderende technologische omgeving. Hierbij wordt concreet aangehaald dat accountants niet genoeg beschikken over die technologische vaardigheden. Concreet blijkt dat afgestudeerden onvoldoende beschikken over de nodige technologische vaardigheden. In de interviews met onderwijsprofessionals en accountants werd daarom nagegaan in welke mate het curriculum aandacht besteedt aan het ontwikkelen van deze vaardigheden en waar eventueel nog hiaten bestaan. Uit de interviews blijkt dat er binnen het huidige accountancyonderwijs nog aanzienlijke werkpunten zijn in de voorbereiding van studenten op technische vaardigheden, met inbegrip van zowel boekhoudkundige competenties als digitale en AI-gerelateerde kennis. Volgens meerdere respondenten is er een duidelijke spanning tussen de nood aan basisvaardigheden en het bijbenen van snelle technologische evoluties.

Respondenten B, C en D signaleren dat dat studenten te weinig vertrouwd raken met moderne boekhoudsoftware en AI-toepassingen, waardoor de aansluiting met de praktijk onvoldoende is. Vooral C wijst op een achterstand in de gebruikte tools en het nog steeds dominante gebruik van papieren boekhouding in sommige lessen, terwijl die werkwijze in de praktijk nauwelijks nog voorkomt. Volgens D ontbreekt het vaak aan modules die studenten voorbereiden op het effectief inzetten van software in de werkcontext. Volgende citaten maken deze bevindingen duidelijker:

"Ook het werken met softwarepakketten zoals fiscale berekeningen en jaarrekeningen zou meer aan bod moeten komen. Vroeger moest ik bijvoorbeeld de personenbelasting zelf volledig uitschrijven. Ik weet niet of dat nog steeds zo is, maar nu wordt veel ingevoerd in software."
(Respondent B)

"Daar werd nog alles gewoon heel theoretisch uitgelegd en was het echt nog heel verouderd, echt gewoon op papier uw boekhouding doen. Dan had je tien uur op een semester computerboekhouding tussen aanhalingstekens en dan kom je in de realiteit terecht. Niemand doet nog een boekhouding op papier. Zelfs de kleinste accountancykantoren niet. Ik denk dat daar gewoon iets meer op ingezet mag worden." (Respondent C)

In tegenstelling tot deze kritiek pleiten respondenten E en H voor terughoudendheid in het volledig integreren van alle nieuwe technologieën. Respondent E stelt dat het door de snelheid van evolutie niet haalbaar is om elke nieuwe tool op te nemen in het curriculum. Wat volgens hem wel essentieel blijft, is dat studenten een goede basis meekrijgen in boekhoudkundige principes en dat ze leren hoe technologieën op een correcte en verantwoorde manier ingezet worden in de praktijk. AI en technologische toepassingen moeten volgens hem als vanzelfsprekend onderdeel van de opleiding worden beschouwd, zonder dat ze de kern van het vak overschaduwden.

Om tot een werkbare balans te komen, benadrukken respondenten F en G dat opleidingen zich vooral zouden moeten richten op de meest gebruikte toepassingen binnen de sector. Zij stellen dat studenten vertrouwd moeten raken met de software die accountants in de dagelijkse praktijk gebruiken, zoals pre-accounting, accounting en reporting tools, evenals AI-toepassingen voor data-analyse en rapportage. Volgens G is het daarbij belangrijk om AI niet als een op zichzelf staand vak te behandelen, maar het als een geïntegreerde leerlijn doorheen het curriculum te verweven, bijvoorbeeld via praktijkgerichte projecten en casussen. Toch zien sommige respondenten dat er nog uitdagingen zijn om technologie breed te integreren. G benadrukt dat het verschil in technologische expertise tussen docenten soms groot is, waardoor niet elke student even goed voorbereid afstudeert. Bovendien merkt hij op dat opleidingen zich vaak nog richten op lokale softwarepakketten, waardoor afgestudeerden minder vertrouwd zijn met de toepassingen die nationaal en internationaal gangbaar zijn.

Tot slot wijst respondent G erop dat de softwarekennis binnen opleidingen nog te vaak afgestemd wordt op tools die lokaal of regionaal in gebruik zijn bij kantoren. Hierdoor ontbreekt een bredere technologische voorbereiding, bijvoorbeeld rond actuele boekhoudsoftware of rapportagetools die nationaal of internationaal gebruikt worden. Volgende citaten maken deze bevindingen duidelijker:

"Moet je daardoor specifiek focussen op technische vaardigheden? Dat denk ik niet, want dan hangt je al vaak vast aan bepaalde tools die waarschijnlijk 2 jaar of drie jaar later toch weer veranderd zijn, want het gaat momenteel zo snel. Ik denk dat het in eerste instantie belangrijk is dat we dat als gegeven beschouwen. Dus ook in ons onderwijs, moeten we weten dat dat bestaat. Moeten we daardoor ook meteen alles met AI tools en dergelijke gaan doen? Voor mij ook niet, omdat het voor mij ook nog wel altijd zeer belangrijk is, zeker om die adviesverlening te kunnen doen zodat je weet wat er onder die motorkap gebeurt." (Respondent E)

"Wij proberen studenten te laten kennismaken met de toepassingen die daadwerkelijk gebruikt worden in het werkveld. Dat gaat dus over tools voor pre-accounting, accounting en reporting, maar daarnaast ook over de echte AI-tools" (Respondent F)

"Ja, en misschien ook hoe ze de tools correct moeten gebruiken. Want ik denk dat veel studenten AI wel gebruiken, maar niet per se op de meest correcte manier. Dus een opleidingsonderdeel waarin zowel het gebruik als de gevaren en ethische kanttekeningen aan bod komen, lijkt mij belangrijk." (Respondent H)

"Maar er zijn zeker nog collega's die er totaal niet mee bezig zijn en dat ook niet integreren in hun lessen. En dat vind ik wel een probleem. Ik denk niet dat dit alleen bij ons het geval is; ik denk dat het in veel hogescholen zo is. Zo'n 30% van de lectoren of professoren is daar momenteel totaal niet mee bezig en denkt zelfs dat het voor hen niet relevant is. Daar moet wel verandering in komen, maar dat is natuurlijk niet makkelijk." (Respondent G)

5.3.2 Focus op soft skills en adviesvaardigheden in het curriculum

Het onderzoek van Dolce et al. (2020) toont aan dat het huidige accountancyonderwijs nog onvoldoende inzet op de ontwikkeling van soft skills bij accountants, terwijl deze vaardigheden door de veranderende rol van de accountant steeds belangrijker worden (Dolce et al., 2020). Daarom werd in de interviews met onderwijsprofessionals en accountants nagegaan hoe het curriculum deze vaardigheden momenteel integreert en welke verbeterpunten zij zien.

Uit de interviews blijkt dat er brede consensus is onder de respondenten over het toenemende belang van soft skills binnen de accountancyopleiding, vooral in het licht van de digitalisering van het beroep. De respondenten zijn het erover eens dat soft skills structureel en geïntegreerd deel moeten uitmaken van het curriculum. Respondent H benadrukt dat accountants complexe cijfers moeten kunnen vertalen naar begrijpelijke informatie voor klanten. Volgens haar is die vaardigheid essentieel om een vertrouwensband op te bouwen en als adviseur op te treden. Respondent B ziet een vergelijkbare verschuiving: door de automatisering van routinetaken moeten accountants zich meer richten op klantcontact, waarbij communicatieve vaardigheden en het vermogen om advies op maat te geven centraal staan.

Hoewel opleidingen al aandacht besteden aan soft skills, bijvoorbeeld via groepswerken en praktijkopdrachten, merken respondenten E, F en G op dat deze vaardigheden nog te versnipperd aan bod komen. Respondent E merkt op dat er wel initiatieven zijn, zoals groepswerken die communicatie en samenwerking stimuleren, maar dat de beschikbare tijd vaak beperkt blijft. Ook respondent F benadrukt dat er een apart vak 'Soft Skills' bestaat en dat studenten via praktijkopdrachten leren communiceren met klanten, maar ziet dat afgestudeerden nog te vaak worstelen met de vertaalslag van cijfers naar klantgericht advies. Volgende citaten maken deze bevindingen duidelijker:

"Wat soft skills betreft, denk ik ook dat communicatie veel belangrijker is geworden. Vroeger was het vaak: "Hier is uw jaarrekening, uw winst is beter, en dit is minder goed." Maar nu moet er veel beter gecommuniceerd worden, zodat de ondernemer goed begrijpt wat er aan de hand is met de cijfers, of wat er juist niet goed is." (Respondent H)

"Maar hoe dat juist in te bedden? Ja, dat ben ik zelf niet de juiste persoon voor. Daar lijken me interessante pakketten voor die we zouden integreren die er voor een deel ook al wel inzitten in het curriculum denk ik. Ook via groepswerk en indirect ben je wel regelmatig bezig met soft skills. Ehm, maar goed, kan misschien meer." (Respondent E)

"Ik denk dat wij daar een aantal jaar geleden al hard over hebben nagedacht hoe we dat gingen aanpakken. Hoe doen wij dat? Dat is tweeledig. Enerzijds hebben we een apart vak "Soft Skills" dat ze in het begin van de opleiding krijgen, waarin wordt uitgelegd wat soft skills zijn en waarom ze relevant zijn. Anderzijds laten we soft skills ook terugkomen in verschillende vakken, zonder dat het telkens expliciet als soft skills benoemd wordt." (Respondent F)

Respondent G sluit hierbij aan en benadrukt dat soft skills in de opleiding vooral aangeleerd worden via samenwerking in groepsopdrachten en presentaties. Hij verwijst naar de integratie van vakken die expliciet focussen op professionele communicatie, alsook naar gastlessen die ethisch bewustzijn rond AI combineren met het belang van soft skills. Deze aanpak helpt studenten niet alleen om samen te werken, maar ook om bewuster na te denken over hun rol binnen een snel veranderende digitale context.

Hierbij pleiten zowel respondent F als respondent G voor een meer structurele en geïntegreerde aanpak, waarbij soft skills niet enkel als losstaand vak aangeboden worden, maar ook impliciet verweven worden in de inhoud van andere opleidingsonderdelen. Volgens hen zorgt dit voor een meer realistische voorbereiding op het werkveld, waarin communicatie, samenwerking en adviesverlening centrale vaardigheden vormen. Volgend citaat maken deze bevindingen duidelijker:

"Ja, we hebben doorheen de drie jaren een vak Professionele Communicatie. In het eerste jaar leren we studenten daar echt nog de basis: manieren om respect te tonen, bijvoorbeeld naar je werkgever en collega's toe. Dat gaat dan verder in presentaties, CV's en dergelijke. En ook via die projectvakken leer je soft skills, want je werkt samen met andere studenten. We hebben ook overkoepelende projecten met bijvoorbeeld Fiscaliteit en Financiën & Verzekeringen, waar studenten van twee richtingen samenwerken. De ene groep doet dan alles rond kredieten en zekerheden, de andere rond jaarrekeningen. Zo leer je samenwerken met andere profielen."
(Respondent G)

5.3.3 Belang van praktijkervaring

Het belang van praktijkervaring in het accountancyonderwijs wordt door alle respondenten benadrukt voor een goede aansluiting bij het werkveld, al benadrukken zij dit elk vanuit hun eigen perspectief. Respondenten A, B en C merken op dat studenten weliswaar een degelijke theoretische basis meekrijgen, maar dat het echte werk pas geleerd wordt op de werkvloer. Respondent A benadrukt dat de afstand tussen opleiding en praktijk groot is en dat pas door ervaring opgedaan in een kantooromgeving de nodige werkethiek en praktische inzichten worden verworven. Respondent B en C sluiten zich hierbij aan en onderstrepen het belang van fouten maken en leren in de praktijk, omdat studenten dan pas echt begrijpen hoe dossiers worden opgebouwd en hoe je omgaat met klanten.

Tegelijkertijd zien respondenten D, F, G en H een belangrijke taak weggelegd voor het onderwijs om die kloof te verkleinen. Ze wijzen op het belang van stages, praktijkcases en de inzet van docenten met praktijkervaring om studenten te leren hoe een accountantskantoor functioneert. Respondent F benadrukt dat opleidingen studenten een realistisch beeld moeten geven van het beroep, inclusief de adviesrol en de noodzaak om complexe cijfers om te zetten in begrijpelijke taal voor klanten. Respondent G en H onderstrepen het belang van structurele samenwerking met het werkveld, waarbij gastdocenten en praktijkopdrachten een cruciale brug slaan tussen opleiding en beroepspraktijk.

De respondenten zijn het erover eens dat praktijkervaring essentieel is, niet alleen om technische vaardigheden aan te leren, maar ook om soft skills, werkethiek en een realistisch beeld van het beroep te ontwikkelen. Theorie vormt daarbij een noodzakelijke basis, maar kan de kloof met de praktijk alleen overbruggen door meer samenwerking met het werkveld, praktijkgerichte modules en het inzetten van docenten met relevante ervaring. Deze bevindingen worden bevestigd door volgende uitspraken:

"Je kunt niet zonder kilometers. En het zijn vaak de fouten die je maakt, hoe spijtig dat ook is, waar je het meeste uit leert. Het zijn de ervaringen die je opdoet waar je later het gemakkelijkst op kunt terugvallen. Dat is allemaal heel belangrijk, je moet een goed theoretisch kader hebben, maar je hebt ook kilometers nodig." (Respondent A)

"Ja, ik denk dat het sowieso zo is, en dat heb ik in de praktijk zelf ervaren, dat er een kloof is. Op school krijg je voornamelijk theoretische kennis aangeleerd. Maar zoals het gezegd luidt: 'al doende leert men', en dat is echt belangrijk. Zeker als je in een boekhoudkantoor komt werken, waar je te maken krijgt met verschillende dossiers en soorten zaken, zoals vennootschappen, moet je in de praktijk ervaring opdoen." (Respondent B)

"Je leert 90% van uw job in de praktijk'. En dat gaat ook zo blijven." (Respondent C)

"Door tussentijds contact te hebben met het werkveld. Ook door te zorgen voor een goede mix binnen het lectoren- of professorenkorps: mensen die uit de praktijk komen of nog deels in de praktijk staan. Dat is kei belangrijk. Als je die twee zaken al doet, dan heb je een groot deel van de vraag opgelost. Ten tweede: praktijksimulaties. Zeker aan het einde van de opleiding moet je echt werken met praktijkcases. Bijvoorbeeld: 'Dit is een mail van een klant deze ochtend om 9 uur. Tegen vanavond moet je antwoorden. Hoe ga je dat aanpakken?' Echte praktijkcases uitwerken, ondersteund door een mix van mensen uit het werkveld. Ik denk dat die mix echt nodig is." (Respondent F)

"Wat ik wel heel positief vind, is dat veel van onze lectoren, vooral in de financiële vakken en accountancy, nog actief zijn in het werkveld of dat recent zijn geweest. Dat vind ik echt een meerwaarde." (Respondent G)

5.3.4 Uitdagingen voor het onderwijs

Zoals eerder aangegeven, toont het onderzoek van Dolce et al. (2020) aan dat er een kloof bestaat tussen de vaardigheden die het hoger onderwijs aanbiedt en de competenties die werkgevers vandaag van accountants verwachten (Dolce et al., 2020). De respondenten in de interviews geven echter aan dat het onderwijs verschillende uitdagingen ervaart, waardoor die aansluiting niet altijd optimaal is. Respondenten A en D wijzen erop dat tijd en middelen vaak ontbreken om AI en technologie diepgaand en praktijkgericht te integreren. Hoewel respondent A benadrukt dat theoretische concepten noodzakelijk zijn om de praktijk te begrijpen, merkt hij op dat deze veel tijd vragen, waardoor praktijkgerichte toepassingen onder druk komen te staan. Respondent D voegt daaraan toe dat studenten moeilijk klaargestoomd kunnen worden om direct met alle

softwaretoepassingen aan de slag te gaan. Respondent F deelt deze bezorgdheid en wijst op het beperkte budget van hogescholen in vergelijking met het bedrijfsleven, waardoor het bijvoorbeeld moeilijk is om studenten ervaring te laten opdoen met zelfontwikkelde AI-tools. Als oplossing pleit hij voor het zoeken naar gratis toegankelijke AI-toepassingen of voor de ontwikkeling van strategische allianties tussen onderwijsinstellingen en commerciële partners. Volgens hem kunnen deze win-win-samenwerkingen bijdragen aan onderwijsinnovatie en de kloof met de praktijk dichtten.

Ook de traagheid van onderwijsvernieuwing vormt een uitdaging. Respondent G wijst erop dat curriculumwijzigingen vaak lang op voorhand vastgelegd moeten worden, waardoor opleidingen moeilijk kunnen inspelen op snelle technologische evoluties. Hij pleit voor een flexibel vak dat ruimte biedt om de laatste ontwikkelingen op het gebied van AI op te nemen, zodat opleidingen niet langer achter de praktijk aanlopen.

Naast deze organisatorische uitdagingen, wijst respondent E op een bredere maatschappelijke kwestie: het dalende aantal studenten dat kiest voor accountancy. Volgens hem leeft het idee dat AI het beroep volledig zal overnemen, waardoor jongeren afhaken. Hij ziet het als een belangrijke taak voor opleidingen om het imago van het beroep bij te stellen. Dit betekent dat studenten vanaf het eerste jaar een realistisch beeld moeten krijgen van de veelzijdigheid van het accountantsberoep: niet alleen compliance, maar ook adviesverlening en strategisch meedenken. Deze bevindingen worden bevestigd door volgende uitspraken:

"Misschien hadden ze in hun opleiding met wat meer software in aanraking mogen komen, maar ik begrijp ook wel dat de schooltijd daarvoor te beperkt is. Je kan hen onmogelijk klaarmaken om meteen perfect met alle software te werken." (Respondent D)

"Als hogeschool zoeken wij actief naar zulke allianties of samenwerkingen met commerciële partners. Dat is een win-win: de commerciële partners bieden dit graag aan, en wij kunnen het inzetten voor onze studenten. Wij kunnen uiteraard niet de commerciële tarieven betalen die grote kantoren daarvoor betalen." (Respondent F)

"Daar kampen wij ook mee als school, als opleiding. Wij willen AI integreren in de opleiding, maar bij ons is het zo dat we in november al curriculumwijzigingen moeten doorvoeren voor het jaar daarop. Terwijl je in november eigenlijk nog niet weet wat er in september daarna speelt. Dat is heel moeilijk." (Respondent G)

"Want tegelijkertijd hebben we een beperkt aantal studiepunten waarin we wel het gevoel hebben dat we die basis nog steeds moeten zien. Want zonder basis gaat er nooit een goede adviseur kunnen worden. Maar omgekeerd ook wel het idee van ja, door het feit dat we die basis nog geven, verliezen we waarschijnlijk ook sommige studenten die denken van, dit is saai en ik wil daar nooit iets mee doen. En dat evenwicht vinden is heel moeilijk." (Respondent E)

6 Discussie

De recente technologische evoluties binnen de accountancysector, met name de opkomst van AI, hebben een aanzienlijke impact op zowel de dagelijkse werkzaamheden als de strategische positionering van kantoren. Uit dit onderzoek blijkt dat AI steeds vaker wordt geïntegreerd, al verschilt het gebruik ervan sterk afhankelijk van de grootte van het kantoor, de mate van technologie-adoptie en de specifieke processen waarin AI wordt ingezet.

De literatuur bevestigt deze ontwikkeling en benadrukt vooral de mogelijkheden van AI voor het automatiseren van repetitieve taken en het genereren van waardevolle inzichten via data-analyse. Zo beschrijft Guo (2019) hoe AI een centrale rol kan spelen bij het verwerken van grote hoeveelheden data en het identificeren van patronen (Guo, 2019). Het onderzoek van Emetaram et al. (2021) benadrukt daarnaast dat AI kan functioneren als een virtuele menselijke expert die accountants ondersteunt bij besluitvorming (Emetaram & Uchime, 2021). Hoewel deze studies AI vaak als een gamechanger positioneren, blijkt uit de praktijk dat de implementatie en het gebruik van AI momenteel vooral nog gericht zijn op relatief eenvoudige toepassingen.

De respondenten in dit onderzoek bevestigen grotendeels dat AI voorlopig vooral een ondersteunende rol speelt, met name bij administratieve en repetitieve taken zoals gegevensinvoer, factuurverwerking en het opstellen van standaardboekingen. Zo geeft Respondent A aan dat AI vooral wordt ingezet om eenvoudige vragen en standaardprocessen te stroomlijnen, wat aansluit bij de literatuur die de efficiëntievoordelen benadrukt (Bakarich & O'Brien, 2021; Guo, 2019). AI-technologieën zijn al in staat om gegevens te herkennen en te verwerken met minimale menselijke tussenkomst, wat leidt tot aanzienlijke tijdsbesparingen voor accountants.

De digitale evolutie, die op dit moment vooral gedomineerd wordt door AI, brengt niet alleen technologische vooruitgang, maar dwingt accountants ook tot een herdefiniëring van hun rol. Waar accountants voorheen voornamelijk administratieve taken uitvoerden, wordt van hen nu verwacht dat zij strategische adviseurs zijn die bijdragen aan bedrijfsbeslissingen. Dit is een kans om de rol van de accountant te verbreden, zoals blijkt uit de literatuur en de interviews. De literatuur wijst erop dat AI accountants in staat stelt zich te concentreren op waardevolle niet-transactionele aspecten, zoals business development en strategisch advies (Emetaram & Uchime, 2021). Respondent C bevestigt dit door te zeggen dat de tijd die vrijkomt door automatisering nu wordt gebruikt voor diepgaande analyses en klantgerichte strategische adviezen. Respondent E wijst op de verschuiving van fiscale optimalisatie naar bredere strategische vraagstukken, zoals kostendalingen en omzetverhoging. Deze verandering biedt kansen om de rol van de accountant aantrekkelijker en waardevoller te maken.

Zowel de literatuur als de respondenten bevestigen dat deze rolverandering nieuwe vaardigheden vereist van accountants. Eerst en vooral benadrukt de literatuur dat technologische competenties essentieel zijn voor accountants om competitief te blijven in een snel veranderende digitale werkomgeving (Mircea et al., 2022). AI-gedreven tools vereisen niet alleen gebruikersvaardigheden, maar ook inzicht in hoe systemen functioneren en hoe ze correct kunnen worden ingezet (Jędrzejka, 2019). In lijn met deze visie geven veel respondenten aan dat digitale geletterdheid steeds belangrijker wordt. Respondenten A, B, D en G beschouwen IT-vaardigheden als fundamenteel, waarbij het niet volstaat om enkel software te gebruiken – men moet ook begrijpen hoe deze software werkt.

In de praktijk blijkt dat, ondanks de vooruitgang in automatisering, boekhoudkundige kernvaardigheden nog steeds essentieel blijven. Veel technologieën zijn namelijk nog niet geavanceerd genoeg om deze taken volledig zelfstandig en foutloos uit te voeren. Respondent D benadrukt bijvoorbeeld dat diepgaande kennis van boekhoudkundige processen noodzakelijk blijft, juist omdat AI nog niet in staat is om complexe dossiers met de juiste context te interpreteren. Dit beeld wijkt enigszins af van de literatuur, waarin Stancu et al. (2021) stellen dat AI juist ruimte creëert voor accountants om zich meer te richten op analytische en strategische taken. In plaats van een volledige afname van technische vakkennis, lijkt in de praktijk eerder sprake te zijn van een verschuiving binnen de technische competenties: van routinematige taken naar het interpreteren en controleren van de output van AI-systemen.

Daarnaast is er zowel in de literatuur als bij de respondenten brede overeenstemming over het toenemende belang van soft skills in de veranderende rol van de accountant. Waar de literatuur het belang van soft skills breed onderbouwt met onder meer communicatie, empathie en samenwerking (Ramlall & Ramlall, 2014), wordt dit ook sterk bevestigd door de praktijk. Respondenten A, B, E, F en G noemen communicatie en klantgerichtheid onmisbaar nu de rol van de accountant evolueert naar die van adviseur. Soft skills zijn volgens hen cruciaal voor het vertalen van AI-output naar begrijpelijke adviezen voor klanten, en voor effectieve samenwerking binnen en buiten teams. Toch blijkt ook hier uit de interviews dat dit belang niet overal even sterk leeft. Respondent C nuanceert dat in kleinere kantoren soft skills minder essentieel zijn door de beperkte teamstructuur en het directere klantcontact. Ook respondent E merkt op dat niet elke accountant over sterke interpersoonlijke vaardigheden hoeft te beschikken; hij pleit eerder voor een teamgerichte aanpak met gespecialiseerde rollen – technische experts enerzijds, relationele profielen anderzijds. Deze opdeling staat enigszins in contrast met de literatuur, die stelt dat elke accountant idealiter een goed ontwikkelde set soft skills zou moeten bezitten (Dolce et al., 2020).

De resultaten van dit onderzoek bevestigen de bevindingen uit de literatuur dat de accountancy sector kampt met een aanzienlijke arbeidsmarktkrapte. Zowel de interviews als de wetenschappelijke bronnen schetsen een sector waarin de vraag naar gekwalificeerd personeel het beschikbare aanbod overstijgt. Respondenten F en G bestempelen accountancy expliciet als een knelpuntberoep, en ook respondent E wijst op een nijpend tekort aan afgestudeerde accountants. Deze vaststellingen sluiten nauw aan bij de bevindingen van de literatuur, die stellen dat dit tekort

niet alleen leidt tot moeilijk invulbare vacatures, maar ook gevolgen heeft voor interne controles en de algemene stabiliteit van organisaties (Hann et al., 2024).

De rolverandering van de accountant de veranderende vereiste vaardigheden zorgen ervoor dat er ook aanpassingen nodig zijn in het onderwijs. Zowel de literatuur als de interviews signaleren een duidelijke kloof tussen het accountancyonderwijs en de realiteit op de werkvloer. Zowel de literatuur als de interviews signaleren een duidelijke kloof tussen het accountancyonderwijs en de praktijk. Onderzoekers stellen dat het huidige curriculum onvoldoende inspeelt op technologische ontwikkelingen, soft skills en praktijkgerichte vaardigheden (Apostolou et al., 2019). Ook de nood aan training in tools zoals AI wordt breed erkend (Asuquo et al., 2020). Deze bevindingen komen overeen met de ervaringen van de respondenten, die aangeven dat studenten vaak onvoldoende voorbereid zijn op de technologische realiteit van het beroep. Zo blijkt uit de interviews dat softwarekennis beperkt blijft en sommige opleidingen nog met verouderde systemen werken. Hoewel enkele opleidingen al AI-gerelateerde vakken of gastcolleges aanbieden, is dit nog ongelijk verdeeld en afhankelijk van individuele docenten. Respondent G bevestigt dat het onderwijs altijd achterloopt op de snel veranderende praktijk, waardoor de structurele kloof tussen opleiding en werkveld blijft bestaan. Ook op vlak van soft skills tonen de resultaten gelijkenissen met eerdere bevindingen. Vaardigheden zoals communicatie en samenwerking worden belangrijker door de digitalisering, maar blijven onderbelicht in het onderwijs (Dolce et al., 2020). Respondenten pleiten voor een meer geïntegreerde aanpak waarbij soft skills niet enkel via aparte vakken, maar ook binnen praktijkopdrachten en groepswerk worden versterkt.

Ten slotte is er een opmerkelijk spanningsveld ontstaat echter in de perceptie van AI als bedreiging versus oplossing. Waar de literatuur benadrukt dat jongeren mogelijk afzien van een carrière in accountancy uit vrees voor een te veeleisend beroep en het risico op automatisering, illustreren de interviews een genuanceerder beeld (Murray, 2024). Zo geeft respondent E aan dat sommige studenten het beroep links laten liggen uit angst dat AI hun werk overbodig maakt – een punt dat perfect in lijn ligt met de literatuur. Tegelijkertijd toont dezelfde respondent aan dat die perceptie onterecht is, en zelfs omgebogen kan worden in een troef: AI neemt immers routinetaken over, waardoor de rol van de accountant juist inhoudelijk verrijkt wordt. Meerdere respondenten (C, D, en G) zien de rolverandering dan ook niet als een bedreiging voor de jobzekerheid, maar als een strategische hefboom om het beroep aantrekkelijker te maken én om efficiënter om te gaan met de schaarse menskracht. Door repetitieve taken te automatiseren, kunnen accountants zich meer focussen op adviesverlening en strategisch denken, een ontwikkeling die volgens respondent C de job “interessanter” maakt. Deze zienswijze vormt een contrast met het doembeeld dat AI het beroep zal verdringen. AI biedt volgens de respondenten een dubbel positief effect: het verlicht de werkdruk én verhoogt de aantrekkingskracht van het beroep bij jong talent. Dit perspectief lijkt grotendeels te ontbreken in de literatuur, waar de nadruk vooral ligt op de risico’s van AI en het afkalven van de instroom.

7 Beperkingen en aanbeveling voor toekomstig onderzoek

Hoewel dit onderzoek waardevolle inzichten biedt over de veranderende rol van de accountant, zijn er enkele beperkingen die in overweging moeten worden genomen. Ten eerste is het belangrijk te benadrukken dat de interviews uitsluitend in België zijn afgenomen. Dit kan een invloed hebben op de mate waarin de resultaten toepasbaar zijn op andere markten of regio's. Zo kunnen technologische infrastructuren, culturele adoptiebereidheid en regelgeving in andere landen verschillen, wat de implementatie en acceptatie van technologieën zoals AI kan beïnvloeden. Hierdoor is voorzichtigheid geboden bij het extrapoleren van deze bevindingen naar een internationale context.

Ten tweede bevinden de technologische ontwikkelingen zich nog in een relatief vroeg stadium, waardoor AI nog niet in alle kantoren even ver is geïntegreerd. Dit resulteert in uiteenlopende niveaus van maturiteit, adoptie en gebruikservaring, wat de vergelijkbaarheid van de bevindingen beperkt. In sommige gevallen spreken respondenten eerder over potentiële toepassingen dan over concrete implementaties, wat een volledig beeld van de daadwerkelijke impact bemoeilijkt. Hierdoor blijven de langetermijneffecten van AI-gebruik (zowel positief als negatief) grotendeels hypothetisch.

Ten slotte is een beperking van dit onderzoek de focus op de huidige stand van zaken en de percepties van de respondenten op dit moment. Hoewel dit waardevolle inzichten oplevert in de toepassing van AI binnen de accountancy sector, ontbreekt een diepgaande analyse van hoe deze technologie zich op middellange en lange termijn kan ontwikkelen en welke structurele veranderingen dit met zich mee kan brengen. Toekomstig onderzoek zou zich daarom kunnen richten op scenario-analyse en de langetermijnpact van AI. Dit zou bijdragen aan het formuleren van strategische aanbevelingen die de sector in staat stellen zich proactief voor te bereiden op de snel evoluerende technologische ontwikkelingen.

Vervolgens zijn er ook enkele aanbevelingen voor toekomstig onderzoek naar aanleiding van de veranderende rol van accountant. Aangezien dit onderzoek zich voornamelijk richt op de huidige stand van zaken, zou toekomstig onderzoek zich kunnen richten op de langetermijnpact van AI-technologieën in de accountancy. Het zou waardevol zijn om scenario-analyses uit te voeren die verschillende toekomstbeelden schetsen op basis van technologische vooruitgang, veranderende regelgeving en verschuivingen in de marktvraag. Dit zou kunnen helpen bij het anticiperen op structurele veranderingen in de sector, zoals het herdefiniëren van de rol van accountants en de impact op werkgelegenheid.

Daarnaast verschilt de implementatie van AI binnen de accountancy sector waarschijnlijk tussen verschillende landen en regio's, afhankelijk van factoren zoals technologische infrastructuur, culturele bereidheid om technologie te omarmen, en de mate van regulering. Verdere studies kunnen zich richten op een internationaal vergelijkend onderzoek om te begrijpen hoe de adoptie van AI in verschillende markten plaatsvindt, welke best practices zich daarin ontwikkelen, en wat de gevolgen zijn voor de internationale concurrentiepositie van kantoren.

Een belangrijke uitdaging voor kleine accountancykantoren is het vermogen om AI-technologieën effectief te integreren, gezien de beperkte middelen en de kleinere schaal van hun operaties. Verdere studies zouden zich kunnen richten op hoe kleine kantoren zich kunnen aanpassen aan de digitale transitie zonder achterop te raken ten opzichte van grotere concurrenten. Er zou onderzocht kunnen worden hoe kleine kantoren AI-tools kunnen implementeren die kostenefficiënt zijn en specifiek gericht zijn op het automatiseren van repetitieve taken, zoals boekhoudkundige gegevensinvoer en rapportage, zonder dat grote investeringen in infrastructuur nodig zijn.

Verder onderzoek zou kunnen uitwijzen hoe kleine kantoren zich kunnen onderscheiden door personalisatie en klantgerichte services, ondersteund door AI-gedreven data-analyse, om zo hun concurrentiepositie te verbeteren. Ook kan gekeken worden naar samenwerkingsmogelijkheden tussen kleine kantoren en technologiepartners of grotere netwerken van kantoren om kennis en middelen te delen, wat hen in staat zou stellen de voordelen van AI te benutten zonder de complexiteit en kosten van zelfstandige implementatie. Dit zou niet alleen de efficiëntie verbeteren, maar ook bijdragen aan het behoud van werkgelegenheid en de continuïteit van de kantoren op de lange termijn.

8 Conclusie

De accountancysector bevindt zich in een ingrijpende transformatie, voornamelijk gedreven door de snelle opkomst van technologieën zoals AI. Deze ontwikkelingen nemen repetitieve taken zoals gegevensinvoer, factuurherkenning en standaardrapportages over, waardoor accountants meer tijd en ruimte krijgen voor strategische activiteiten. AI-systemen fungeren als virtuele adviseurs die financiële analyses versnellen en verbeteren, wat leidt tot aanzienlijke efficiëntie- en nauwkeurigheidswinsten en een verschuiving naar voorspellende analyses en beter onderbouwde beslissingen. Hoewel AI een onmiskenbare meerwaarde biedt en steeds vaker wordt ingezet, bevindt de grootschalige toepassing zich nog in een beginstadium. Grote kantoren, zoals de Big Four, lopen hierin voorop dankzij hun ruime budgetten en personeelsbestanden, terwijl kleinere kantoren vaak trager overstappen door beperkte middelen. Toch is er een breed gedragen besef dat de impact van AI onvermijdelijk is en dat aanpassing noodzakelijk is om concurrentieel te blijven. Financieel gezien brengen technologische veranderingen, waaronder de implementatie van AI, aanzienlijke implementatiekosten met zich mee en verhoogt het de afhankelijkheid van technologie, met bijbehorende risico's zoals cybercriminaliteit.

De implementatie van AI brengt echter ook uitdagingen met zich mee. Er is een risico op te groot vertrouwen in technologie, waardoor fouten kunnen ontstaan door verkeerde input of onvoldoende menselijke controle. AI mist dossierkennis en context die cruciaal zijn voor klantgericht advies, waardoor menselijke expertise noodzakelijk blijft om verkeerde interpretaties en fouten te vermijden.

Deze digitale evolutie herdefinieert de rol van de accountant. De nadruk verschuift van uitvoerende administratieve taken naar strategisch advies en diepgaande analyses. Hierdoor wordt het beroep inhoudelijk rijker en aantrekkelijker voor jong talent. Accountants ontwikkelen zich tot 'trusted advisors' die cijfers vertalen naar bruikbare managementinformatie en bedrijven ondersteunen bij risicomanagement, ethische vraagstukken en transparantie in financiële rapportages. De accountant van morgen is een kritische, strategische en mensgerichte professional die zich onderscheidt door zijn vermogen om technologie op een verantwoorde en waardevolle manier te integreren in zijn werk.

Deze veranderende rol heeft directe gevolgen voor de benodigde vaardigheden. Technische competenties blijven onmisbaar: diepgaande boekhoudkundige kennis blijft essentieel om te begrijpen wat er achter de schermen gebeurt en om AI-output correct te interpreteren en te controleren. Daarnaast worden sterke IT-vaardigheden steeds belangrijker, waaronder het werken met boekhoudsoftware, ERP-systemen en AI-tools, evenals digitale geletterdheid om technologie kritisch en verantwoord in te zetten. Tegelijkertijd winnen soft skills aan belang, nu accountants steeds meer de rol van adviseur op zich nemen. Vaardigheden zoals klantgerichtheid, communicatie, empathie en kritisch denken zijn cruciaal om complexe cijfers en AI-output te vertalen naar heldere en bruikbare adviezen voor klanten.

Daarnaast kampt de sector met een toenemende krapte op de arbeidsmarkt. De vraag naar gekwalificeerde accountants overstijgt het aanbod. Waar sommigen vrezen dat AI banen zou kosten, zien anderen het juist als een kans om repetitieve taken te automatiseren en het beroep aantrekkelijker en efficiënter te maken. AI verlaagt de werkdruk en maakt het mogelijk om met minder mensen meer kwalitatief werk te leveren. Het is belangrijk het beeld bij te stellen dat AI een bedreiging is, terwijl het in werkelijkheid de adviesrol van de accountant versterkt.

Het hoger onderwijs speelt hierin een essentiële rol. Momenteel sluit het onderwijs vaak onvoldoende aan bij de praktijk. Lesprogramma's zijn soms verouderd en besteden te weinig aandacht aan moderne boekhoudsoftware en AI-toepassingen, terwijl ook de ontwikkeling van soft skills vaak onderbelicht blijft. Het tempo van technologische veranderingen maakt het voor het onderwijs lastig om bij te blijven, terwijl beperkte middelen en een tekort aan technologische expertise bij sommige docenten de aansluiting verder bemoeilijken. Ook de dalende instroom van studenten, mede veroorzaakt door een onterecht negatief beeld van AI, vormt een bijkomende uitdaging.

Om de kloof met de praktijk te verkleinen is een structurele en geïntegreerde aanpak noodzakelijk. Studenten moeten leren werken met boekhoudsoftware en AI-toepassingen in realistische situaties, zodat ze vertrouwd raken met de digitale realiteit van het beroep. Soft skills moeten niet alleen in aparte vakken maar ook geïntegreerd in groepswerken, praktijkopdrachten en adviesgesprekken aan bod komen. Praktijkervaring via stages, gastdocenten en realistische casussen is onmisbaar om studenten een duidelijk en aantrekkelijk beeld van het beroep te geven. Daarnaast is het belangrijk om het imago van de accountant bij te stellen en te benadrukken dat technologie het beroep verrijkt en strategischer maakt.

Literatuurlijst

- Ahmad, A. Y. A. B. (2024). *The Changing Role of Accountants in the AI Era: Evolving Skill Sets and Career Pathways*. Paper presented at the 2024 International Conference on Knowledge Engineering and Communication Systems (ICKECS).
- Ahn, J., Hoitash, R., Hoitash, U., & Krause, E. (2024). Labor supply drought: the case of accountant talent shortage and audit outcomes. *Available at SSRN 4792026*.
- Aldredge, M., Rogers, C., & Smith, J. (2021). The strategic transformation of accounting into a learned profession. *Industry and Higher Education*, 35(2), 83-88.
- Apostolou, B., Dorminey, J. W., Hassell, J. M., & Hickey, A. (2019). Accounting education literature review (2018). *Journal of Accounting Education*, 47, 1-27.
- Asuquo, A. I., Dan, N. O., & Effiong, G. T. (2020). Impact of information technology on accounting line of works. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 9(2), 1572-1577.
- Bakarich, K. M., & O'Brien, P. E. (2021). The Robots are Coming ... But Aren't Here Yet: The Use of Artificial Intelligence Technologies in the Public Accounting Profession. *Journal of emerging technologies in accounting*, 18(1), 27-43. doi:10.2308/JETA-19-11-20-47
- Baralt, M. (2011). Coding qualitative data. *Research methods in second language acquisition: A practical guide*, 222-244.
- Bowen, G. A. (2006). Grounded theory and sensitizing concepts. *International journal of qualitative methods*, 5(3), 12-23.
- Cepêda, C. L. M., & Monteiro, A. P. (2022). Digital accounting: a bibliometric overview. *Applied Business and Management*, 36.
- Charmaz, K. (2012). The power and potential of grounded theory. *Medical sociology online*, 6(3), 2-15.
- Chukwuani, V. N., & Egiyi, M. A. (2020). Automation of accounting processes: impact of artificial intelligence. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 4(8), 444-449.
- Cîndea, M., Cîndea, I., Ciurariu, G., Trifu, A., & Durdureanu, C. (2011). History of accountancy. A chronological approach. *IPEDR Proceedings*, 11, 18-24.
- Damasiotis, V., Trivellas, P., Santouridis, I., Nikolopoulos, S., & Tsifora, E. (2015). IT competences for professional accountants. A review. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 175, 537-545.
- Dolce, V., Emanuel, F., Cisi, M., & Ghislieri, C. (2020). The soft skills of accounting graduates: Perceptions versus expectations. *Accounting Education*, 29(1), 57-76.
- Eisenhardt, K. M., & Graebner, M. E. (2007). Theory building from cases: Opportunities and challenges. *Academy of management journal*, 50(1), 25-32.
- El-Dalahmeh, S. M. (2017). Information technology (IT) competencies desired in new accounting graduates: A survey in Jordanian business environment. *International Journal of Business and Management*, 12(5), 202-208.
- Emetaram, E., & Uchime, H. N. (2021). Impact of Artificial Intelligence (AI) on Accountancy Profession. *Journal of Accounting and Financial Management*, 7(2), 15-25.

- Eulerich, M., Waddoups, N., Wagener, M., & Wood, D. A. (2024). The dark side of robotic process automation (RPA): Understanding risks and challenges with RPA. *Accounting Horizons*, 38(2), 143-152.
- Fernandez, D., & Aman, A. (2018). Impacts of robotic process automation on global accounting services. *Asian Journal of Accounting & Governance*, 9.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (1998). Grounded theory. *Strategien qualitativer Forschung*. Bern: Huber, 4.
- Goodman, L. A. (1961). Snowball sampling. *The annals of mathematical statistics*, 148-170.
- Guo, X. (2019). Research on the Transition from Financial Accounting to Management Accounting under the Background of Artificial Intelligence. *Journal of physics. Conference series*, 1345(4), 42031. doi:10.1088/1742-6596/1345/4/042031
- Hann, R. N., Yang, J., & Zheng, Y. (2024). The Price of an Accountant Shortage: Evidence from Job Vacancy Duration and Internal Control Weaknesses. *Available at SSRN 4695588*.
- Hasan, A. R. (2021). Artificial Intelligence (AI) in accounting & auditing: A Literature review. *Open Journal of Business and Management*, 10(1), 440-465.
- Ihenyen, C. J., & Robert, S. I. (2023). A review of the historical developments of accounting and its relevance to contemporary societies. *Journal of Global Social Sciences*, 4(15), 114-141.
- Jędrzejka, D. (2019). Robotic process automation and its impact on accounting. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*(105), 137-166.
- Jeremiah, O. O., & Daferighe, E. E. (2019). The evolving dimensions of the accounting profession and the 21st century expectations. *Archives of Business Research*, 7(5), 226-232.
- Khan, S. N. (2014). Qualitative research method: Grounded theory. *International Journal of Business and Management*, 9(11), 224-233.
- Latifah, L., Setiyani, R., Arief, S., & Susilowati, N. (2023). The role of personal values in forming the AI ethics of prospective accountants. *Ethics in Progress*, 14(2), 90-109.
- Mircea, M.-R. B., Savu, A.-C., Bolcu, L. D., & Nicolici, D. (2022). Evolution and Professional Revolution for Accounting Professionals. *Valahian Journal of Economic Studies*, 13(1), 67-74.
- Mortelmans, D. (2020). *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden* (Vol. 3): Acco Illenois, Lake Zurich.
- Murray, L. (2024). Understanding Large Accounting Firm Perceptions on the Decline of Accounting Graduates and Implications of Supply Shortages.
- Prasetianingrum, S., & Sonjaya, Y. (2024). The Evolution of Digital Accounting and Accounting Information Systems in the Modern Business Landscape. *Advances in Applied Accounting Research*, 2(1), 39-53.
- Ramlall, S., & Ramlall, D. (2014). The value of soft-skills in the accounting profession: Perspectives of current accounting students. *Advances in Research*, 2(11), 645-654.
- Spilnyk, I., Brukhanskyi, R., Struk, N., Kolesnikova, O., & Sokolenko, L. (2022). Digital accounting: innovative technologies cause a new paradigm. *Independent journal of management & production*, 13(3), s215-s224.
- Stancu, M. S., & Dutescu, A. (2021). *The impact of the Artificial Intelligence on the accounting profession, a literature's assessment*. Paper presented at the Proceedings of the International Conference on Business Excellence.

- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). Basics of qualitative research techniques.
- Sweere, A. (1999). Een Nieuw Conceptueel Model Voor Boekhouden Met Verschillende Abstractniveaus.
- Tavares, M. C., Azevedo, G., Marques, R. P., & Bastos, M. A. (2023). Challenges of education in the accounting profession in the Era 5.0: A systematic review. *Cogent Business & Management*, 10(2), 2220198.
- Zeff, S. A. (2012). The evolution of the IASC into the IASB, and the challenges it faces. *The accounting review*, 87(3), 807-837.

Bijlagen

Tabel 3: Voorbeeld codering accountant

Citaat	Open code	Axiale code	Selectieve code
Ik ben heel enthousiast. We vinden moeilijk personeel. Sinds kort hebben we gelukkig wel enkele mensen gevonden, maar we hebben zeker twee jaar geworsteld omdat we geen medewerkers vonden voor onze kleine organisatie. Dus ik ben echt enthousiast om te zien hoe alles evolueert, en misschien kunnen we ons team beperkt houden door het compliance-gedeelte te verminderen. Zo kunnen we echt inzetten op personeel dat mee is met de denkwijze van ons kantoor.	AI kan oplossing zijn voor krapte op arbeidsmarkt doordat het compliance-gedeelte beperkt kan worden Moeilijk personeel vinden maar door AI moeten kantoren minder personeel vinden Focus op aantrekken juist personeel voor meerwaarde	Krapte op de arbeidsmarkt	Veranderende rol
Ja, het cybergebeuren. Dat is toch wel een zorg die bij mij leeft. Wanneer we een verzekering willen afsluiten, moeten we enorm veel kunnen aantonen op het vlak van beveiliging. Daar zijn	Risico bij gebruik software op cybercriminaliteit	AI-technologie/nadelen	

we volop mee bezig. Op dit moment hebben we ons nog niet kunnen verzekeren tegen cybercriminaliteit. Dat blijft uiteraard een zorg.			
Als hier het internet niet werkt, ligt alles plat. Vorige week hadden we problemen met onze server: iedereen werd voortdurend uitgelogd, midden in de drukke btw-periode. Dan merk je hoe afhankelijk je bent van het internet en van al je software. Die afhankelijkheid dus.	Afhankelijkheid van software in dagelijkse werking Problemen met software leidt tot inefficiëntie en stopzetting werk	AI-technologie/ nadelen	Aanwezigheid AI in sector
I:In hoeverre merkt u dat de focus van het accountancywerk verschuift van traditionele uitvoerende taken naar strategisch advies en data-analyse? R:We zijn er op dit moment zeker nog niet. Misschien omdat ons kantoor nog niet zo ver staat. We merken wel dat het	Nog geen grote veranderingen in taakinhoud accountant Geen grote shift naar strategisch advies AI maakt compliance-gedeelte steeds gemakkelijker	Veranderende taakinhoud	Aanwezigheid in sector

compliance-gedeelte steeds eenvoudiger wordt.			
Soms heb ik het gevoel dat we op twee plaatsen bezig zijn: in een pre-accountingpakket én in ons accountingpakket. Dat lijkt me niet de bedoeling, maar ik hoop dat dat een fase is waar we doorheen moeten. Als de klanten voldoende mee zijn, valt dat compliance-gedeelte hopelijk weg, en zouden we meer tijd hebben voor strategisch advies. Maar op dit moment zijn we daar nog niet.	Achterstand klanten in deze technologische evolutie levert soms dubbel werk op Klanten begeleiden in veranderende technologische tijden Achterstand klanten biedt minder tijd voor het strategische	Veranderende taakinhoud	Aanwezigheid AI in sector
Ik ben daar wel blij mee. Het compliance-gedeelte mag van mij wegvallen, zodat we meer tijd en energie kunnen steken in het strategische en adviserende. Dat is net wat wij allemaal het liefst doen.	AI als ondersteuning op compliance waardoor meer aandacht voor strategische en adviserende	Veranderende taakinhoud	Aanwezigheid AI in sector

Tabel 4: Voorbeeld codering onderwijsprofessional

Citaat	Open code	Axiale code	Selectieve code
Uiteraard krijgen studenten in het begin van de opleiding uitleg over wat AI is en wat generatieve AI inhoudt. Daarna laten we hen kennismaken met het speelveld en, als het kan, laten we hen ook effectief gebruik maken van die toepassingen. Dat is momenteel een beetje onze manier van werken.	Integratie in onderwijs van correcte uitleg van AI en generatieve AI Studenten in contact brengen met AI-toepassingen door effectief gebruik	Vorbereiding op technische vaardigheden	Kloof tussen onderwijs en praktijk
I: hoe belangrijk is het voor een accountant om vandaag de dag te beschikken over soft skills zoals communicatievaardigheden, kritisch denken of probleemoplossend vermogen? R: Ja, soft skills zijn kei belangrijk. Ik ben daar een grote fan van. De taak van een accountant is al jaren aan het verschuiven, denk ik, van veel achter het bureau zitten naar echt een adviseur zijn. En wat is een goede adviseur? Je moet een vertrouwensband opbouwen met je klant, en daar spelen soft skills een heel grote rol in.	Belang van soft skills bij accountants door verschuivende taakhoud Verschuivende rol van accountant naar adviseur Belangrijk bij adviseur om te beschikken over soft skills voor klantrelaties	Belang van soft skills Verschuivende rol Belang van soft skills	Veranderende rol
Ik denk dat wij daar een aantal jaar geleden al hard over hebben nagedacht hoe we dat gingen aanpakken. Hoe doen wij dat? Dat is tweeledig. Enerzijds hebben we een apart vak "Soft Skills" dat ze in het begin van de opleiding krijgen, waarin wordt uitgelegd wat soft skills zijn en waarom ze relevant zijn. Anderzijds laten we soft skills ook terugkomen in verschillende vakken, zonder dat het	Focus op soft skills binnen het onderwijs Apart vak soft skills bij aanvang opleiding	Focus op soft skills	Kloof tussen onderwijs en praktijk

telkens expliciet als soft skills benoemd wordt.	Verduidelijking soft skills en relevantie ervan Soft skills impliciet integreren in andere vakken		
Bijvoorbeeld in een vak zoals "Advisory", dat ik zelf geef in het laatste jaar: daar moeten studenten een echte adviesvraag behandelen voor een klant, van begin tot einde. Ze krijgen een adviesvraag, moeten de klant benaderen, het advies uitwerken, een schriftelijk advies opstellen en vervolgens ook een mondeling adviesgesprek voeren. In die volledige flow komen heel veel soft skills aan bod. We bereiden studenten dus echt voor om die soft skills te ontwikkelen, zodat ze als beginnende professionals kunnen afstuderen.	Praktijkgerichte opdrachten met echte klanten Ontwikkeling van soft skills via adviestrajecten Voorbereiding op professionele communicatie	Focus op soft skills	Kloof tussen onderwijs
Jawel, ik merk daar wel een verschuiving naar meer strategisch advies. Ik denk dat die verschuiving een aantal jaar geleden al begonnen is.	Verschuiving rol naar strategisch advies is al enkele jaren aan de gang	Van uitvoerende naar adviserende rol	Veranderende rol

Interviewleidraad accountants

Introductie

- Voorstellen: Stel jezelf kort voor en leg uit dat dit interview bedoeld is om de ervaringen en percepties van accountants te begrijpen met betrekking tot de technologische evolutie in de accountancysector.
- Doel en toestemming: Licht het doel van het onderzoek toe. Bespreek *informed consent*: deelname is vrijwillig, antwoorden worden anoniem verwerkt en er zijn geen goede of foute antwoorden. Vraag toestemming om het gesprek op te nemen voor nauwkeurige verwerking.
- Verloop en duur: Geef aan hoe het interview verloopt (eerst achtergrondvragen, dan thematische verdiepvragen) en vermeld de geschatte duur.
- Aanmoedigen van voorbeelden: Benadruk dat je geïnteresseerd bent in concrete voorbeelden en echte ervaringen van de geïnterviewde. Moedig aan om situaties uit de praktijk te delen ter illustratie van antwoorden.

Feitelijke gegevens

- Achtergrond: Kunt u zichzelf kort voorstellen? (Naam, indien nog niet bekend)
- Leeftijd: Wat is uw leeftijd?
- Opleiding: Welke opleiding heeft u gevolgd? (Bijv. universitaire studie, hogeschool, accountantsopleiding)
- Huidige functie: Wat is uw huidige functie en rol binnen het bedrijf?
- Ervaring in sector: Hoe lang bent u actief in de accountancysector?
- Belangrijkste taken: Wat zijn de kernactiviteiten en verantwoordelijkheden in uw huidige functie?
- Type organisatie: Bij wat voor type organisatie werkt u? (Bijv. Big Four-kantoor, middelgroot kantoor, kleine praktijk – en hoe groot is uw team ongeveer?)

Technologische vooruitgang en de veranderende rol van de accountant

Invloed van automatisering en AI

- Contact met AI: Komt u tijdens uw dagelijks werk in aanraking met AI?
 - Hoe vaak en op welke manier komt u tijdens uw werk in aanraking met Artificial Intelligence (AI) of andere vormen van automatisering?
- Huidige impact: Worden er momenteel reeds toepassingen door AI geïmpacteerd? Zo ja, welke toepassingen worden momenteel al geïmpacteerd door AI? Welke boekhoudsystemen, reporting systemen, ...?

- Voorbeelden van AI-gebruik: Kunt u concrete voorbeelden geven van taken of processen in uw werk die tegenwoordig (deels) geautomatiseerd zijn of door AI worden uitgevoerd?
- Verdwenen taken: Zijn er bepaalde routinetaken die voorheen door mensen werden gedaan maar nu veranderd of vrijwel verdwenen zijn dankzij deze technologie? Zo ja, welke?
- Efficiëntie en nauwkeurigheid: Hoe heeft de implementatie van AI en automatisering de efficiëntie en nauwkeurigheid van bijvoorbeeld financiële rapportages of controles beïnvloed?
- Implementatie-ervaring: Kunt u een voorbeeld schetsen van hoe een nieuwe technologie binnen uw organisatie werd geïmplementeerd en hoe u dat heeft ervaren? (Bijv. invoering van een AI-tool: was er training, weerstand, succes?)
- Persoonlijke houding: Hoe stond u tegenover de komst van deze nieuwe technologieën? Was u in het begin sceptisch of juist enthousiast, en is dat veranderd naarmate u ermee ging werken?
- Nadelen/risico's: Ervaart u ook nadelen of risico's van de toegenomen automatisering? (Bijvoorbeeld minder menselijke controle, afhankelijkheid van systemen, mogelijke fouten of bias in AI, privacyproblemen.) Zo ja, welke en hoe beïnvloeden die uw werk?

Verschuiving van uitvoerende naar strategische taken

- Veranderde focus: In hoeverre merkt u dat de focus van het accountantswerk verschuift van traditionele uitvoerende boekhoudtaken naar meer strategisch advies en data-analyse?
 - Kunt u een voorbeeld geven van een situatie waarin u een meer adviserende rol moest aannemen in plaats van puur uitvoerend werk?
- Uitdagingen bij verandering: Welke uitdagingen ervaart u door deze verandering in rol? (Bijv. behoefte aan andere expertise, verandering in klantverwachtingen, aanpassen van werkprocessen.)
- Visie op de evolutie: Vindt u deze evolutie naar een adviserende rol positief voor het beroep? Waarom wel of niet? Mist u bepaalde uitvoerende aspecten van het werk of vindt u het uitdagender/interessanter zo?

Verschillen in adoptie tussen grote en kleine kantoren

- Groot vs. klein: Merkt u verschillen in de technologische adoptie tussen grote accountantskantoren (bijv. de Big Four) en kleinere kantoren?
 - Zo ja, welke verschillen merkt u?
- Obstakels voor kleinen: Wat zijn volgens u de grootste obstakels voor kleinere accountantskantoren bij het implementeren van automatisering en AI?

Nieuwe vaardigheden en competenties voor accountants

Technische vaardigheden en data-analyse

- Essentiële skills: Welke technische vaardigheden (zoals data-analyse, werken met specifieke software, programmeren, kennis van AI-tools) zijn tegenwoordig onmisbaar voor accountants?
- Training vanuit organisatie: Biedt uw organisatie training of ondersteuning om accountants op technologisch vlak bij te scholen? Maakt u daar gebruik van, of zou u dergelijke training willen als het er niet is?

Soft skills en adviesvaardigheden

- Belang van soft skills: Hoe belangrijk is het voor een accountant om te beschikken over soft skills zoals communicatievaardigheid, kritisch denken en probleemoplossend vermogen?
- Nieuwe soft skills door technologie: Zijn er soft skills die belangrijker zijn geworden door de digitalisering van het werk? (Bijv. virtueel samenwerken, data presenteren op een begrijpelijke manier, sneller schakelen bij veranderingen.)
- Ontwikkeling soft skills: Hoe werkt u (of uw organisatie) aan het verbeteren van zulke soft skills? Is er bijvoorbeeld training, coaching of feedback gericht op advies- en communicatie skills?

De kloof tussen het onderwijs en de praktijk

De aansluiting van accountancyonderwijs op de praktijk

- Begeleiding van nieuwkomers: Begeleidt u zelf wel eens pas afgestudeerde collega's of stagiairs? Zo ja, welke kennis- of vaardigheidslacunes valt u op bij hen?
- Tekort in skills bij starters: Zijn er bepaalde technologische of analytische vaardigheden die nieuw afgestudeerde missen wanneer ze starten in de sector?
 - Zo ja, welke? Met andere woorden, op welke punten merkt u dat beginners niet helemaal zijn voorbereid?
- Tekortkomingen in curriculum: Zijn er tekortkomingen in het huidige curriculum van accountancyopleidingen ?
 - Zo ja, wat zijn volgens u de belangrijkste tekortkomingen in het huidige curriculum ?(Bijv. te weinig data-analyse, geen praktijkprojecten met automatisering, verouderde softwarekennis, soft skills)

Afronding

- Afrondende vraag: Is er nog iets dat u wil toevoegen over uw ervaringen dat we nog niet besproken hebben?

- Vragen van de geïnterviewde: Heeft u zelf nog vragen over dit onderzoek of de onderwerpen die ik u heb gevraagd?
- Suggestie andere deelnemers: Kent u misschien andere die interessante ervaringen hebben op dit gebied en die ik zou kunnen benaderen voor een interview?

Hartelijk dank voor uw deelname en het delen van uw ervaringen!

Interviewleidraad onderwijsprofessionals

Introductie

- Voorstellen: Stel jezelf kort voor en leg uit dat dit interview bedoeld is om de ervaringen en percepties van docenten en opleidingscoördinatoren van instellingen die accountancy opleidingen aanbieden te begrijpen met betrekking tot de technologische evolutie in de accountancysector.
- Doel en toestemming: Leg het doel van het onderzoek uit (bijv. inzicht krijgen in hoe digitalisering het lesgeven heeft beïnvloed). Vraag om *toestemming* en benadruk dat deelname vrijwillig is, antwoorden vertrouwelijk zijn en er geen goede of foute antwoorden bestaan. Vermeld dat je het gesprek wilt opnemen zodat je niets mist, indien de geïnterviewde daarmee akkoord is.
- Verloop en duur: Geef aan hoe het interview ongeveer zal verlopen (starten met achtergrond, daarna verschillende thema's) en noem de geschatte duur.
- Veilige omgeving: Benadruk dat alles wat besproken wordt puur voor onderzoeksdoeleinden is. De deelnemer mag altijd pauzeren of een vraag overslaan als iets ongemakkelijk voelt.

Feitelijke gegevens

- Persoonlijke achtergrond: Kunt u uzelf kort voorstellen?
- Leeftijd: Wat is uw leeftijd?
- Opleiding: Welke opleiding heeft u gevolgd? (Bijv. Educatieve bachelor of master en in welke vakrichting.)
- Onderwijsinstelling: In welke onderwijsinstelling bent u momenteel actief?
- Vak/klas: Welke vakken geeft u momenteel?
- Ervaring: Hoeveel jaar bent u al werkzaam als docent/ professor?
- Andere rollen: Vervult u naast het doceren nog andere rollen op school?

Veranderende vaardigheden in de accountancysector

Technische vaardigheden en data-analyse

- *Essentiële skills: Welke technische vaardigheden (zoals data-analyse, werken met specifieke software, programmeren, kennis van AI-tools) zijn tegenwoordig onmisbaar voor accountants?*
- *Ontwikkeling van skills: Hoe heeft u zelf de benodigde technische vaardigheden geleerd of ontwikkeld? Kwam dat vooral door uw opleiding, zelfstudie, externe cursussen, of "learning on the job"?*

Soft skills en adviesvaardigheden

- Belang van soft skills: Hoe belangrijk is het voor een accountant om te beschikken over soft skills zoals communicatievaardigheid, kritisch denken en probleemoplossend vermogen?
- Nieuwe soft skills door technologie: Zijn er soft skills die belangrijker zijn geworden door de digitalisering van het werk? (Bijv. virtueel samenwerken, data presenteren op een begrijpelijke manier, sneller schakelen bij veranderingen.)
- Ontwikkeling soft skills: Hoe zou er binnen de accountancyopleiding kunnen gewerkt worden aan het verbeteren van zulke soft skills?

Ethische houding tegenover AI

- Ethische houding t.o.v. AI-tools: Wordt er in het onderwijs voldoende aandacht gegeven aan de ethische uitdagingen van AI, zoals bias en transparantie?
 - Hoe kan het onderwijs studenten beter voorbereiden op deze kwesties in de praktijk?

Evolutie van de rol van de accountant

Van uitvoerende naar strategische taken

- Veranderde focus: In hoeverre merkt u dat de focus van het accountantswerk verschuift van traditionele uitvoerende boekhoudtaken naar meer strategisch advies en data-analyse?
- Uitdagingen bij verandering: Welke uitdagingen ervaart u door deze verandering in rol? (Bijv. behoefte aan andere expertise, verandering in klantverwachtingen, aanpassen van werkprocessen.)
- Visie op de evolutie: Vindt u deze evolutie naar een adviserende rol positief voor het beroep? Waarom wel of niet? Mist u bepaalde uitvoerende aspecten van het werk of vindt u het uitdagender/interessanter zo?

De aansluiting van het accountancyonderwijs op de praktijk

Tekorten bij startende accountants

- Begeleiding van nieuwkomers: Begeleidt u zelf wel eens pas afgestudeerde collega's of stagiairs?

- Zo ja, merkt u kennis- of vaardigheidstekorten merkt u bij hen op?
- Tekort in skills bij starters: Merkt u een tekort aan bepaalde vaardigheden bij nieuw afgestudeerde accountants?
 - Welke vaardigheden missen nieuw afgestudeerde accountants vaak wanneer ze starten in de sector? Met andere woorden, op welke punten merkt u dat beginners niet helemaal zijn voorbereid?

Beoordeling van het huidige curriculum

- Afstemming op arbeidsmarkt: Hoe goed sluit de huidige accountancyopleiding aan op de behoeften van de praktijk, gezien de snelle technologische ontwikkelingen?
- Tekortkomingen in curriculum: Zijn er volgens u tekortkomingen in het huidige curriculum van de accountancyopleiding?
 - Wat zijn volgens u de belangrijkste tekortkomingen in het huidige curriculum van accountancyopleidingen met betrekking tot technologie en moderne vaardigheden? (Bijv. te weinig data-analyse, geen praktijkprojecten met automatisering, verouderde softwarekennis)
- Verbetersuggesties opleiding: Wat zou er volgens u veranderd of toegevoegd moeten worden aan de accountancyopleiding om beter aan te sluiten op de praktijk? Kunt u één of twee concrete suggesties geven (bijv. verplichte stage, cursussen in data-analyse/IT, meer aandacht voor communicatieve vaardigheden)?

Integratie van AI in de opleiding

- Onderwijsinstellingen: In welke mate vindt u dat AI momenteel geïntegreerd is in het curriculum van accountancyopleidingen?
 - En zo ja, hoe wordt er aandacht besteed aan de ethische implicaties van AI?
- Uitdagingen: Ziet u specifieke uitdagingen voor onderwijsinstellingen bij het integreren van AI in de accountancyopleiding, bijvoorbeeld door beperkte middelen of andere organisatorische barrières?

Het belang van samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven

- Onderwijs inspelen op praktijk: Hoe kan het (hoger) onderwijs beter inspelen op de technologische veranderingen in de accountancypraktijk?
- Integratie van praktijk: Wat zou een effectieve manier zijn om praktijkervaring en technologie meer te integreren in de opleiding? (Bijv. meer stageplaatsen, gastlessen door professionals, projectopdrachten met echte bedrijfsdata, up-to-date software in de lessen)
- Huidige samenwerking: Werkt u samen met organisaties om de opleiding te verbeteren of studenten beter voor te bereiden? (Bijv. aanbieden van stages, gastcolleges, input aan

curriculumcommissies.) Zo ja, hoe ziet die samenwerking eruit en wat is uw ervaring daarmee?

- Rol van bedrijven: Hoe zouden accountantskantoren en bedrijven in het algemeen actiever kunnen bijdragen aan het dichten van de kloof tussen opleiding en praktijk? (Bijv. partnerships met scholen, gezamenlijk ontwikkelde trainingsprogramma's, sponsoring van innovatie in onderwijs)
- Terugkoppeling praktijk: Wordt er volgens u voldoende geluisterd naar de stem van de praktijk (werkende accountants) bij het vormgeven van opleidingen en onderwijsbeleid? Of kan die terugkoppeling beter?
 - Krijgt u vanuit het werkveld expliciete signalen of feedback over waar afgestudeerden tekortschieten?"

Afronding

- Afrondende vraag: Is er nog iets dat u wil toevoegen over uw ervaringen dat we nog niet besproken hebben?
- Vragen van de geïnterviewde: Heeft u zelf nog vragen over dit onderzoek of de onderwerpen die ik u heb gevraagd?
- Suggestie andere deelnemers: Kent u misschien andere die interessante ervaringen hebben op dit gebied en die ik zou kunnen benaderen voor een interview?

Hartelijk dank voor uw deelname en het delen van uw ervaringen!

Datastructuur

Open coderen

- Beperkte impact van AI op dagelijkse werkzaamheden
- AI automatiseert repetitieve processen
- Generatieve AI momenteel het meest gebruikt
- Technologieën en tools ontwikkelen zich snel
- AI nog in beginfase; soms modewoord
- AI geïntegreerd in digitale toepassingen binnen accountancy
- Automatisering van repetitieve en administratieve taken (o.a. facturen, standaardboekingen)
- Eenvoudige btw- en boekhoudkundige vragen beantwoorden door AI
- Generatieve AI het vaakst genoemd, gebruikt voor analyses, rapporten, teksten, e-mails, samenvattingen, klantbesprekingen
- Structurering van rapporten en controle van redeneringen advies
- Correcte input vereist voor betrouwbare output
- Efficiëntie, snelheid en standaardisatie door AI
- Zelflerend karakter; verbeterde prestaties bij vaker gebruik

Axiaal coderen

Axiale code:
AI in accountancy

Selectief coderen

Selectieve code 1:
aanwezigheid AI in sector

Selectieve code 1:
aanwezigheid AI in sector

Open coderen

- Geen volledige boekhouding mogelijk zonder menselijke tussenkomst
- Gebrek aan dossierkennis en context
- Interpretatie en strategische duiding blijven menselijk werk
- Belang van menselijke expertise voor klantgericht advies
- Risico's: fouten bij verkeerde input, te veel vertrouwen, cybercriminaliteit, hoge implementatiekosten
- Cultuurverandering en overtuiging van medewerkers nodig
- AI als aanvulling; menselijke expertise blijft essentieel
- Afhankelijkheid van technologie kan risico's bij storingen opleveren

Axiaal coderen

Axiale code:
AI in accountancy

Selectief coderen

Selectieve code 1:
aanwezigheid AI in sector

- Grotere kantoren zijn minder flexibel en hebben meer beslissingsniveaus (internationaal)
- Grotere kantoren hebben grotere budgetten en personeelsbestanden
- Grotere kantoren gebruiken meer software en AI-tools voor analyses en rapportages

Axiale code 2:
**Grootte van de
accountancykantoren**

Selectieve code 1:
aanwezigheid AI in sector

Open coderen

- Grotere kantoren: minder flexibel, meer beslissingsniveaus, grotere budgetten en personeel, meer softwaregebruik
- Grotere kantoren: hogere loonkosten (gedeeltelijk gecompenseerd door technologie), meer kennis van beschikbare technologieën
- Kleinere kantoren: wendbaar, maar beperkte middelen en personeel, latere digitalisatie, soms nog papieren facturen
- Kleinere kantoren: kleinere dossiers, minder werk per klant, minder behoefte aan rapportering
- Kleinere klanten: minder behoefte aan analyses, maar verwachten wel efficiëntie
- AI en digitale tools nemen compliancewerk deels over bij kleinere kantoren
- Technologische evolutie en nieuwe tools bedreigen kleinere kantoren
- Veel kleinere kantoren verdwijnen door achterstand in digitalisering
- Middelgrote kantoren: uitdagingen door verschillende groepen en mindsets
- Concrete oplossing nodig voor krapte op arbeidsmarkt

Axiaal coderen

**Axiale code 2:
Grootte van de
accountancykantoren**

Selectief coderen

**Selectieve code 1:
aanwezigheid AI in sector**

**Selectieve code 1:
aanwezigheid AI in sector**

Open coderen

- AI verandert de rol van de accountant. Veel accountants moeten zich aanpassen en omscholen.
- Er is een verschuiving van uitvoerend naar adviserend. Accountants begeleiden klanten in de digitale wereld.
- De verschuiving hangt af van het type accountant. Transactionele accountants hebben het moeilijker met deze verandering.
- De verschuiving naar adviesverlening is een uitdaging voor sommige accountants.
- AI is geen bedreiging voor accountants. Menselijke tussenkomst blijft essentieel.
- De rol verandert van uitvoerend naar controlerend, waardoor er meer tijd is voor analytisch werk.
- Er is meer focus op het creëren van meerwaarde voor de klant. Accountants worden *trusted advisors*.
- De verschuiving naar een adviserende rol als een kans.
- AI ondersteunt, maar is nog niet genoeg om de accountant volledig naar strategisch advies te verschuiven.

Axiaal coderen

**Axiale code 1: Van
uitvoerend naar
adviserende rol**

Selectief coderen

**Selectieve code 2: de
veranderende rol van de
accountant en de vereiste
vaardigheden**

**Selectieve code 2: de
veranderende rol van de
accountant en de vereiste
vaardigheden**

Open coderen

- De verschuiving naar een adviserende rol wordt gezien als een kans.
- De focus verschuift naar strategisch advies over omzetverhoging en kostenverlaging.
- AI ondersteunt, maar is nog niet genoeg om de accountant volledig naar strategisch advies te verschuiven.
- Digitalisering maakt het beroep van accountant aantrekkelijker door de verschuiving naar adviesverlening.
- De rol van accountant evolueert naar multidisciplinair, met nadruk op technologie en soft skills.
- Flexibele teamstructuren en individueel sterkere rollen komen naar voren.

Axiaal coderen

Axiale code 1: Van uitvoerende naar adviserende rol

Selectief coderen

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

- De rol van de accountant verandert door digitalisering, meer tijd wordt besteed aan rapportering en strategische gesprekken met klanten.
- AI vergemakkelijkt compliance, waardoor accountants zich meer kunnen richten op strategisch advies.

Axiale code 2: Veranderende taakinhoud

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Open coderen

- De rol van de accountant verandert door digitalisering, meer tijd wordt besteed aan rapportering en strategische gesprekken met klanten.
- AI vergemakkelijkt compliance, waardoor accountants zich meer kunnen richten op strategisch advies.
- De overgang naar digitale taken maakt het mogelijk voor accountants om meer tijd te besteden aan klantgerichte activiteiten.
- De traditionele inputrollen verdwijnen, maar de controlefunctie blijft belangrijk, met AI als ondersteunende technologie.
- De implementatie van technologie leidt tot veranderingen in taakhoud, maar niet altijd tot vermindering van de werkdruk.
- Klanten achterlopen technologisch, wat dubbel werk veroorzaakt en de focus van accountants op strategisch advies vermindert.
- De verschuiving in taken biedt kansen voor groei, zoals de focus op meerwaarde voor klanten in plaats van enkel compliance.

Axiaal coderen

**Axiale code 2:
Veranderende
taakhoud**

Selectief coderen

**Selectieve code 2: de
veranderende rol van de
accountant en de vereiste
vaardigheden**

**Selectieve code 2: de
veranderende rol van de
accountant en de vereiste
vaardigheden**

Open coderen

- Er is krapte op de arbeidsmarkt, met een groeiende vraag naar accountants en een tekort aan afgestudeerden.
- Het imago van het beroep is een probleem, waarbij de gedachte leeft dat AI het beroep zal vervangen.
- AI biedt een oplossing voor de krapte, door het verminderen van werk in compliance en repetitieve taken.
- AI kan helpen kantoren efficiënter te maken, zodat ze minder personeel nodig hebben, maar het personeel dat er is, moet meer waarde kunnen toevoegen.
- Accountancy wordt door technologie aantrekkelijker, wat kan helpen bij het aantrekken van nieuw personeel.
- Het beroep van accountant wordt gezien als een knelpuntberoep, waarbij de vraag groter is dan het aanbod.

Axiaal coderen

Axiale code 3:
Krapte op de arbeidsmarkt

Selectief coderen

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Open coderen

- Er is een drempelverhoging voor niet-technische gebruikers van AI-tools.
- AI maakt geavanceerde boekhouding toegankelijker, maar er is een interne kennis- en vaardigheidskloof voor het gebruik van deze tools.
- Boekhoudkundige vaardigheden blijven belangrijk, evenals een brede theoretische basis en IT-kennis.
- Opleiding en bijscholing zijn essentieel voor accountants om bij te blijven met technologische ontwikkelingen.
- De oudere generatie heeft bedenkingen over de aansluiting van hun vaardigheden bij nieuwe technologieën.
- Analytische vaardigheden en het vermogen om verbanden te leggen zijn essentieel voor efficiëntie.
- Digitale geletterdheid is een belangrijke vaardigheid, evenals het kritisch omgaan met AI-tools en bewustzijn van hun beperkingen.

Axiaal coderen

Axiale code 4: nieuwe technische vaardigheden

Selectief coderen

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Open coderen

- Kennis van software, zoals Microsoft Office en Excel, blijft belangrijk, hoewel het gebruik van Excel in de toekomst onzeker kan zijn.
- Ondanks de verschuiving naar analyse en advies, blijft basis boekhoudkundige kennis belangrijk.
- Er is een bredere generalistische visie nodig om de veranderende rol van de accountant goed te vervullen.

Axiaal coderen

Axiale code 4: nieuwe technische vaardigheden

Selectief coderen

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

- Soft skills zoals communicatie, luisteren, en inlevingsvermogen zijn belangrijk voor het geven van het juiste advies.
- Soft skills zijn essentieel voor de rol van accountant als adviseur, vooral voor klantrelaties.
- Kritisch denkvermogen en het vermogen om informatie effectief over te brengen zijn belangrijke soft skills.
- Samenwerking wordt steeds belangrijker, zowel binnen teams als met klanten.

**Axiale code 5:
Belang van soft skills**

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Open coderen

- People skills zijn cruciaal voor accountants, vooral door toenemend klantcontact.
- Klantgerichtheid en open communicatie met de klant zijn essentiële soft skills.
- Communicatie met klanten wordt belangrijker door digitalisering en AI.
- Soft skills zijn nodig voor het interpreteren en bespreken van AI-output.
- In kleinere kantoren is het belang van soft skills minder, vooral als accountants vooral dossierbeheer doen.
- In grotere teams zijn soft skills nodig voor samenwerking en aansturing.
- Soft skills zijn belangrijk voor het leidinggeven en motiveren van teams.
- Goede communicatie met klanten is essentieel voor een goede werkrelatie.
- Soft skills zijn noodzakelijk bij de veranderende rol van accountant, vooral voor adviesverlening.
- De veranderende rol benadrukt de noodzaak van een mix van profielen binnen kantoren, met een focus op zowel technische als soft skills.

Axiaal coderen

Axiale code 5:
Belang van soft skills

Selectief coderen

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Selectieve code 2: de veranderende rol van de accountant en de vereiste vaardigheden

Open coderen

- Noodzaak aan meer focus op het werken met softwarepakketten in de opleidingen om goed voorbereid te zijn op de technologische veranderingen in de sector.
- Risico van automatisering: Het gebruik van software kan leiden tot het verlies van inzicht in de achterliggende berekeningen, wat problematisch kan zijn voor de professionele ontwikkeling van accountants.
- Vertraging in het gebruik van relevante software in de accountancyopleidingen, met onvoldoende focus op moderne technologieën en tools die in de praktijk worden gebruikt.
- Focus op verouderde boekhouding in opleidingen, wat studenten onvoldoende voorbereidt op de technologische veranderingen die in de sector plaatsvinden.
- Ontbreken van specifieke opleidingen over softwaregebruik in de opleiding, wat leidt tot pas afgestudeerden die weliswaar computertechnisch onderlegd zijn, maar niet altijd beschikken over de benodigde praktische softwarekennis.

Axiaal coderen

Axiale code 2:
voorbereiding op
technische vaardigheden

Selectief coderen

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Open coderen

- Beperkingen door commerciële softwareaanbieders in de opleiding, die ervoor zorgen dat het onderwijs zich niet volledig kan richten op alle beschikbare tools.
- Behoeftte aan inzicht in tools binnen accountancy, zoals AI-ondersteunde software, om afgestudeerden goed voor te bereiden op de praktijk.
- Focus op de meest gebruikte tools in de praktijk, zoals AI-tools, zodat studenten goed zijn voorbereid op hun toekomstige werk.
- Opleidingen moeten aangepast worden aan snel veranderende technologieën om studenten in staat te stellen effectief met de nieuwste software en AI-tools te werken.
- Integratie van AI in de bestaande opleidingsonderdelen, door het onderwijs aan te passen aan de nieuwste technologische ontwikkelingen en studenten effectief te trainen in het gebruik van AI.

Axiaal coderen

Axiale code 2:
voorbereiding op
technische vaardigheden

Selectief coderen

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Open coderen

- Focus op soft skills zoals sociale vaardigheden en inlevingsvermogen.
- Digitalisering vergroot de vraag naar soft skills.
- Soft skills nodig voor interpretatie van AI-output.
- Meer aandacht voor soft skills in opleidingen.
- Beperkte tijdsbesteding door tijdsdruk in opleiding.
- Indirecte focus op soft skills via groepswork.
- Soft skills integreren in bestaande vakken.
- Praktijkgerichte opdrachten met klanten voor soft skills.
- Opleiden tot beginnend adviseur in bacheloropleiding.
- Soft skills bij pas afgestudeerden vaak onvoldoende.
- Gastlessen over ethisch bewustzijn en soft skills.
- Samenwerken en presenteren als soft skills.
- Integratie van soft skills in vakken zoals professionele communicatie.
- Integratie van soft skills via samenwerkingsopdrachten.
- Focus op communicatie in onderwijsdoelen.
- Soft skills ontwikkeling via samenwerking met studenten

Axiaal coderen

Axiale code 3:
Focus op soft skills

Selectief coderen

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Open coderen

- Praktijkervaring is essentieel voor het verwerven van vaardigheden.
- Kloof tussen theorie en praktijk in het onderwijs.
- Praktijkervaring is cruciaal voor het verkrijgen van vaardigheden.
- Onderwijs moet meer nadruk leggen op praktijkervaring en stages.
- Stages bieden inzicht in de dagelijkse praktijk.
- Praktijkervaring noodzakelijk voor werkethiek en kennis.
- Basiskennis theorie is belangrijk, maar praktijk is essentieel.
- Pas afgestudeerden missen kennis van kantoororganisatie.
- Moeilijkheid om praktische vaardigheden aan te leren in onderwijs.
- De job leren door praktijkervaring.
- Probleem studenten: onrealistisch beeld van jobinhoud.
- Curriculum aanpassen op basis van praktijkbehoeften.
- Samenwerking met de praktijk verbetert de aansluiting van onderwijs.
- Praktijkcases in onderwijs verkleinen de kloof tussen theorie en praktijk.

Axiaal coderen

Axiale code 4: Belang van praktijkervaring

Selectief coderen

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Open coderen

- Theoretische concepten zijn nodig voor praktijkbegrip, maar middelen zijn beperkt.
- Beperkte tijd en middelen in het onderwijs.
- Krapte op de arbeidsmarkt en te weinig afgestudeerde accountants.
- Fout beeld van het beroep door AI-verwachtingen.
- Onderwijs moet het beroep van accounting goed neerzetten en adviesrol benadrukken.
- Beperkt aantal studiepunten vormt een uitdaging.
- Ongunstige aantrekkelijkheid van de sector door eentonige basis.
- Beperkte middelen voor onderwijsinnovatie en contact met AI-tools.
- Zoeken naar gratis toegang tot AI-tools door beperkte middelen.
- Samenwerkingen tussen onderwijs en commerciële partners kunnen oplossingen bieden.
- Onderwijsvernieuwing is traag door interne structuren.
- Snel veranderende AI vereist flexibiliteit in curriculumontwikkeling.
- Moeilijk voor onderwijs om praktijk bij te houden door snelle technologische veranderingen.

Axiaal coderen

Axiale code 5: Uitdagingen voor het onderwijs

Selectief coderen

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk

Selectieve code 3:
Kloof tussen onderwijs
en praktijk